

Sreda, 1. februar 2006

Svedok Branko Kostić

Otvorena sednica

Optuženi pristupio Sudu

Početak u 9.17 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Pretresno veće se izvinjava zbog kašnjenja. Sudija Bonomi (Bonomy) nije stigao na vreme zbog problema u saobraćaju. Gospodine Miloševiću, izvolite, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, gospodine Robinson (Robinson). Samo pre nego što nastavim, dve stvari. Naime, gospođa Iv En Prentis (Eve-Ann Prentice) je došla tek sinoć kasno, tako da ja nisam imao prilike da je sretnem, a nikad je nisam u životu video, pa ima potrebe da vidim svedoka pre svedočenja tako da će ona svedočiti najverovatnije u petak. To je jedno. Drugo, u vezi sa ovim vašim nalogima koji se tiču medicinske dokumentacije, ja ću da vas zamolim da na kraju dana odvojite petnaestak minuta, jer bih hteo u vezi sa tim da vam neke stvari izložim.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Uradićemo tako. Ostavićemo 15 minuta na kraju poslednje sednice danas. Izvolite, nastavite.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro jutro, profesore Kostiću.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Dobro jutro, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mi smo stali kod onih navoda u hrvatskoj i bosanskoj optužnici, hrvatskoj u tački 99, a u bosanskoj 56 gde se govorilo da sam ja navodno da je sa Jugoslavijom svršeno i iz te moje izjave ja sam vam citirao onaj deo koji kaže "što se Srbije tiče ona je uvek za Jugoslaviju i to nikada nije krila i sa dubokim uverenjem i ponosom ona to kaže i sada

javno". Recite, molim vas, kakav je bio moj odnos prema Jugoslaviji tokom čitave jugoslovenske krize?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Od prvoga dana začetka te jugoslovenske krize i praktično čitavo vrijeme trajanja i vaš odnos i odnos cjelokupnog rukovodstva Srbije bio je bez dileme za Jugoslaviju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kakav je bio vaš odnos prema Jugoslaviji?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam živio za to i mogu da kažem da ni danas ne mogu da prežalim što smo je izgubili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kakav je bio stav vojnog vrha prema Jugoslaviji?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Vojni vrh je od svih institucija savezne države, tadašnje Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, najduže uspio da očuva i svoj integritet i cjelinu i cjelokupno njegovo zalaganje je bilo okrenuto ka očuvanju Jugoslavije. Sve intervencije, sve izjave, sve mjere koje je vojni vrh tada preduzimao, sa jedne strane sa stanovišta procjene situacije i prognoziranja događaja koji će uslijediti ukoliko se ozbiljno tome ne stane na put i želja nepodjeljena da se Jugoslavija očuva, mislim da je to kod vojnog vrha bilo najizraženije i mislim da velika zasluga za to pripada gospodinu Veljku Kadijeviću koji je tada bio ministar odbrane i gospodinu Blagoju Adžiću koji je bio načelnik Generalštaba, gospodinu Stanetu Brovetu i ostalima u vojnom vrhu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite, kakav je bio nacionalni sastav vojnog vrha tokom te 1991. godine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, možda neću u svemu dati, dakle poimenično dati precizno, ali najviše od generalskog sastava u vojnom vrhu je bilo Hrvata, bilo je Slovenaca. Ja mislim da su bila svega dva Srbina i to jedan iz Bosne, jedan ili dva Makedonca, ako se ne varam. Moram reći da pomalo iznenađuje, jer Crna Gora je uvijek davala mnogo generala, u tom trenutku nije Crnogoraca bilo u vojnom vrhu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde je ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Dakle, na početku. Kasnije mislim da je bio general Domazetović i kasnije general Bošković.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To govorite o Crnogorcima?
SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koji su se kasnije tu pojavili?
SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovde je kao svjedok druge strane svedočio tadašnji načelnik Uprave bezbednosti, general Vasiljević i on je u svom svedočenju, koliko se sećam, naveo sastav vojnog vrha, gde se vidi da je bio jedan Jugosloven, dva Srbina, jedan iz Srbije, drugi iz Bosne, osam Hrvata, dva Slovenca, dva Makedonca i jedan Musliman. Vi ste maločas spomenuli da je u vrhu bilo osam Hrvata, dva Slovenca, dva Srbina, jedan Musliman. Da li se sećate tih generala? Veljko Kadrijević je bio savezni sekretar, Blagoje Adžić načelnik Generalštaba, Josip Gregorić zamenik i podsekretar, Stane Brovet zamenik saveznog sekretara i tako dalje. Da li se sećate svih tih imena?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, to što je general Vasiljević kazao treba uzeti kao pouzdane podatke, sobzirom da je general Vasiljević i sam bio u vojnom vrhu i bio prvo zamjenik načelnika 12. uprave KOS-a, a kasnije i načelnik 12. uprave KOS-a, tako da te precizne podatke koje je on saopštio treba uzeti sa sigurnošću. Svih ovih koje ste pomenuli se veoma dobro sjećam, a naravno najviše i najčešće se sjećam i komunicirao sam i sarađivao sa gospodinom Veljkom Kadrijevićem, gospodinom Blagojem Adžićem i gospodinom Stanetom Brovetom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato i bilo poznato u ono vreme kako je u propisima, da li je u ustavu i drugim propisima regulisano pitanje nacionalnog sastava oficirskog kadra u Jugoslovenskoj narodnoj armiji?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, nacionalna struktura nacionalog kadra je propisima regulisana bila na isti način kao i nacionalna struktura vojske i vojnog sastava. Može se bez pretjerivanja reći da je svaka jedinica, čak do one najmanje u Jugoslovenskoj narodnoj armiji predstavljala Jugoslaviju u malom. Drugim riječima, regrutovanje vojnog sastava radi obuke u jedinicama Jugoslovenske narodne armije je bilo uređeno tako da regruti koji se pozivaju na odsluženje kadrovske roka, njihova nacionalna, pa i njihova starosna struktura, odgovara nacionalnoj i starosnoj strukturi stanovništva SFRJ. Slično je dakle bilo i sa oficirskom kadrom, sa tim što moram da kažem

da je u Generalštabu tu bilo napravljeno značajno odstupanje u smislu da je recimo praktično taj srpski narod, računajući i Srbe koji ne žive samo u Srbiji, nego i ostale koji su živjeli u drugim djelovima Jugoslavije. Srbi su predstavljali gotovo polovinu jugoslovenskog stanovništva, a evo iz ovih podataka se vidi da su samo dva Srbina bila u samom vrhu Generalštaba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, na pitanje da li je ovaj navedeni sastav vojnog vrha bio u skladu sa tim principima ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije bio u skladu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije bio u skladu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije bio u skladu i bio je na štetu Srba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je iko to pitanje postavljao i pretvarao ga u problem da je to na štetu Srba? Da li je iko ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Iko od Srba?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ukupan sastav oružanih snaga u pogledu nacionalne strukture kakav je morao biti?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, to sam već rekao odgovarajući na ovo prethodno pitanje, ukupan sastav Jugoslovenske narodne armije odgovarao je nacionalnoj i starosnoj strukturi stanovništva. Naravno, to se može reći negde do početka ili možda do prvih mjeseci 1991. godine. Ali već u prvom, odnosno drugom kvartalu 1991. godine kad je ta situacija bila sve zaoštrenija, počelo se odstupati od toga, jer su pojedine republike počele da otkazuju slanje regruta iz svojih sredina u Jugoslovensku narodnu armiju, da odbijaju da uplaćuju svoj dio sredstava i za budžet i po drugim osnovama, za carine i tako dalje, tako da je praktično već u toku 1991. godine došlo do značajnog narušavanja te nacionalne strukture u Jugoslovenskoj narodnoj armiji. Sve je manje bilo, recimo, Slovenaca u armiji. Mislim prije svega u ovom regrutnom sastavu, na vojsku. A kasnije je sve manje bilo i Hrvata i Muslimana i Albanaca i tako dalje, tako da jedna od tih mojih krupnih primjedbi na tekst ove optužnice se upravo odnosi na to da autori optužnice ne ukazuju na te probleme koji su značili direktno kršenje Ustava i postojećih zakona u jednoj legitimnoj državi, nego ukazuju na to i pokušavaju po

mojoj procjeni dosta zlonamerno optuživati da smo mi namerno srbizirali Jugoslovensku narodnu armiju, a radi se upravo o suprotnom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, profesore Kostiću. Recite u najkraćem, a kakva je bila etnička struktura najviših državnih funkcionera u vreme kada je secesija bila na političkoj sceni intenzivno, dakle polovinom 1991. godine? Da budem konkretan, ko je bio predsjednik Vlade tada?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Predsjednik Vlade tada je bio gospodin Ante Marković, Hrvat i bio je delegiran iz Hrvatske kao predsjednik.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je bio ministar spoljnih poslova tada?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ministar spoljnih poslova je tada bio gospodin Budimir Lončar, takođe po nacionalnosti Hrvat, delegiran iz Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je bio predsjednik Predsedništva SFRJ sredinom 1991. godine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Predsjednik Predsedništva SFRJ bio je gospodin Stjepan Mesić, takođe Hrvat, iz Hrvatske delegiran. Mogu dodati tome recimo još da su 1991. godine još dvije, odnosno tri najistaknutije funkcije u SFRJ pokrivali Hrvati iz Hrvatske. Recimo, gospodin Branimir Zekan je bio savezni ministar finansija SFRJ. Gospodin Božidar Marendić je bio savezni ministar u vladi Ante Markovića za nauku i tehnologiju i za razvoj. U toj grupi koju smo do sada pomenuli ne bih pridruživao gospodina Veljka Kadijevića, iako je on bio delegat Hrvatske. Po nacionalnom sastavu ili pripadnosti njegovih roditelja, jedan mu je roditelj Hrvat, a drugi Srbin, ali ga namjerno izdvajam, jer ne bi bilo dobro da bude u ovoj prvoj grupi koju smo pomenuli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A on se inače deklariseo kao Jugosloven. Nije se deklariseo ni kao Srbin ni kao Hrvat. A dobro, kad imate to u vidu, recite mi da li su ove republike, da kažem, secesionističke republike, imale bilo kakvog razloga da osećaju da su pod nekom političkom dominacijom Srbije ili Srba uopšte?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja lično mislim da nisu imali ama baš nikakvog razloga da su pod nekakvom dominacijom ili hegemonijom Srba, niti su imali razloga da se zato plaše, šta više, sobzirom da sam ekonomista i

da sam već dosta dugo radio na univerzitetu, pa kasnije bio i potpredsjednik vlade za oblast razvoja, Vlade Crne Gore za oblast razvoja, mogu slobodno da tvrdim da je važno široko uvjerenje, da kažem, u drugim djelovima SFRJ da su i Slovenija i Hrvatska u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji bile u dosta povlašćenom položaju zato što su bile najrazvijenije. Sva prerađivačka industrija je išla praktično u Sloveniju i razvijala se u Sloveniji i u Hrvatskoj, a istovremeno su te dvije najrazvijenije republike imale jedno ogromno dvadesetčetrimilionsko tržište za svoje proizvode i imale su od ostalih djelova, manje razvijenih u Jugoslaviji, pa i od Srbije, dosta jevtine sirovine, hranu i energiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste sada odgovorili kakva je situacija bila i u vojnom vrhu i u državnom vrhu, dakle predsednik Predsedništva, predsednik Vlade, ministar spoljnih poslova, ministar za razvoj, ministar finansija i tako dalje. To smo videli. E sada, recite mi kakva je situacija na tom planu bila ranije? Dakle, od Drugog svetskog rata do 1990. godine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Možda neću po redosledu sve reći, ali osnovne naznake mogu da kažem. Maršal Josip Broz Tito je od 1945. godine do svoje smrti, 1980. godine bio šef države i bio je neprikosnoveni autoritet i neprikosnovena ličnost koja je praktično imala, pa može se bez preterivanja reći, svu vlast u svojim rukama, bilo kao šef države, bilo kao šef tadašnje partije Saveza komunista Jugoslavije. Od 1980. godine, od Titove smrti, pa do 1992. godine ulogu šefa države obavljalo je Predsjedništvo SFRJ kao kolektivni organ ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, oklevao sam da vas prekinem, ali meni se čini da sada prolazimo kroz teme koje smo već obradili. Već smo ranije čuli iskaze o tim istim stvarima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li vam je poznato da li je u tom dugom periodu, osim četiri godine, iko iz Srbije bio predsednik savezne Vlade?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U tom periodu od 47 godina samo je jedan mandat četvorogodišnji predsjednika Vlade imao predstavnik Srbije, gospodin Petar Stambolić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vas pitao o propisima koji su se ticali nacionalne strukture vojske. Samo da uvedem ovaj tabulator 85,

gospodine Robinson. Ja ga doduše imam samo na engleskom. To je član 242 Ustava, koji kaže: "Kada je reč o sastavu oficirskog kadra i unapređivanju u više položaje, rukovodeće i komandujuće u Jugoslovenskoj narodnoj armiji, važiće princip proporcionalne zastupljenosti republika i autonomnih pokrajina". Ja sam vam sada citirao taj član Ustava. Vi ste maločas objasnili da se moglo govoriti samo da se on nije poštovao na štetu srpskog faktora u tome. Je li to ono što je ovde bio vaš stav?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Upravo to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala. Molim da se uvede ovaj tabulator 85. To je samo taj član Ustava. Imate ga u i to izgleda samo na engleskom.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Uvrštava se u spis.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako je došlo do vašeg izbora za člana Predsedništva SFRJ?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospodin Nenad Bućin koji je predstavljao Crnu Goru u Predsjedništvu SFRJ poslje one trodnevne martovske sjednice 1991. godine podneo je neopozivu ostavku na članstvu u Predsjedništvu. S obzirom da je ostao do kraja pri toj svojoj ostavci, Skupština Crne Gore, kako je i Ustavom predviđeno, mene je izabrala polovinom aprila 1991. godine u Predsjedništvo SFRJ. Skupština Jugoslavije je moj izbor, opet Ustavom predviđeno, potvrdila 16. maja 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite samo kratko koliko članova ima Predsedništvo, koga su predstavljali, kako su birani i kome su odgovarali?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Predsjedništvo je imalo osam članova. Svaka republika je davala po jednog člana i dvije autonomne pokrajine, Vojvodina i Kosovo i Metohija su imale po jednog svoga predstavnika u Predsjedništvu. Birale su ih Skupštine republika, odnosno pokrajina. Oni su odgovarali praktično ovim tjelima koja su ih birala, dakle skupštinama republika. Mada naš mandat u Predsjedništvu, dakle mandat člana Predsjedništva nije bio imperativne prirode. Drugim riječima, član Predsjedništva je mogao da samostalno odlučuje, a skupština je mogla svoga člana Predsjedništva koga je birala da opozove i da pošalje drugog.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko su bili članovi Predsedništva kada ste vi bili u njemu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Sloveniju je predstavljao gospodin Janez Drnovšek, Hrvatsku gospodin Stjepan Mesić, Bosnu i Hercegovinu Bogić Bogičević, Srbiju doktor Borisav Jović, Makedoniju doktor Vasil Tupurkovski, Vojvodinu Jugoslav Kostić, Kosovo i Metohiju gospodin Sejdo Bajramović i Crnu Goru ja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako je funkcionisalo Predsedništvo? Kako su predlagane i donošene odluke?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pored nadležnosti koje su određene za Predsjedništvo Ustavom, Predsjedništvo je imalo i svoj poslovnik kojim su bila regulisana mnoga pitanja pa i način rada Predsjedništva. Predsjedništvo je predstavljalo praktično osam jednakih, moglo je da odlučuje ili sa običnom većinom, to znači za svaku odluku Predsjedništva moralo je biti najmanje pet glasova. Za važnija pitanja bila je predviđena odluka punovažna sa dvotrećinaskom većinom, znači šest članova Predsjedništva, a predsjednik i potpredsjednik Predsjedništva nijesu imali nikakva zasebna ili veća prava od svih ostalih članova Predsjedništva sem što su u Predsjedništvu, kao kolektivnom organu, bili dužni da operacionalizuju one odluke koje Predsjedništvo kao kolektivno tijelo donese.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možete li samo kratko da kažete koje su bile nadležnosti Predsedništva, glavne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, Predsjedništvo je bilo šef države. Predstavljalo je državu na spoljašnjem i unutrašnjem planu, odgovaralo za spoljnu politiku, postavljalo ambasadore, primalo akreditivne, akreditivna pisma. Pored tih državnih funkcija predviđenih i utvrđenih ustavom Predsjedništvo je bilo i vrhovna komanda, dakle najviša civilna komanda oružanih snaga SFRJ.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste objasnili problem koji je bio u Predsedništvu u toku marta i kako je taj problem prevaziđen. Naime, Skupština Srbije vratila je Jovića u Predsedništvo, skupština Crne Gore izabrala je vas. Do novog problema u radu Predsedništva je došlo kod izbora Stjepana Mesića. Ko je pre njega bio predstavnik Hrvatske u Predsedništvu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Prije Mesića predstavnik Hrvatske je bio gospodin Stipe Šušvar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, kako je i zašto na mesto Stipe Šuvara u Predsjedništvo došao gospodin Mesić?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospodin Stipe Šuvar je došao u Predsjedništvo kao predstavnik Hrvatske predložen od strane Saveza komunista Hrvatske i organa Hrvatske. U međuvremenu je došlo do uvođenja višepartijskog sistema i 1990. godine su organizovani prvi višestranački parlamentarni izbori u Hrvatskoj. Na tim izborima Savez komunista, lista Saveza komunista Hrvatske je doživjela pravi debakl, a ogromnu većinu na tim slobodnim višestranačkim izborima osvojila je, i da kažem, praktično apsolutnu većinu, ako se ne varam, u hrvatskom Saboru, Hrvatska demokratska zajednica na čelu sa gospodinom Tuđmanom. Naravno, čim je došlo do promjene vlasti, došlo je i do promjene predstavnika u Predsjedništvu. Hrvatska demokratska zajednica je odlučila da Stipe Šuvar bude povučen iz Predsjedništva SFRJ, a odlučila je da Hrvatsku zastupa gospodin Stjepan Mesić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakav je bio Šuvarov odnos prema jugoslovenskoj državi?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospodin Šuvar je očigledno bio opredjeljen za očuvanje Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakav je bio Mesićev odnos prema Jugoslaviji?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, to je bilo već opšte poznato, da kažem, na osnovu svih njegovih izjava pa i svjedočenja ovdje, a posebno na osnovu njegove knjige koju je objavio negde otprilike kad i ja ovu moju, 1994. godine. Ispalo je, što kažu, ni luk jeo ni luk mirisao, a učinio je mnogo, zaista mnogo da se rasturi Jugoslavija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dali je Mesić svoj antijugoslovenski stav i nameru razbijanja Jugoslavije iskazivao javno ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U to vreme? Govorim u to vreme. Ne govorim sad o knjizi.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, da. Više puta. Više puta on je da kažem neposredno, čak prije nego što je trebao da bude biran za predsjednika Predsjedništva SFRJ javno izjavio i to je opšte poznato, isto tako da će on biti posljednji predsjednik Predsjedništva Jugoslavije iako je on kasnije pokušavao

da tu svoju izjavu drugačije tumači i obrazlaže. Njegove namere su bile očigledno jasne, a čini mi se, eto moram i to da napomenem, nekoliko godina poslije svega ovoga, dakle 1999. godine kada se gospodin Stjepan Mesić nalazio kao lider jedne opozicione partije u Hrvatskoj, opozicione partije Tuđmanu i HDZ-u, dakle u poziciji opozicionara, gospodin Mesić je u jednoj televizijskoj emisiji na crnogorskoj televiziji do kraja, da kažem, objektivno i skoro da ne bih ništa imao da korigujem iz te njegove izjave, pričao o tim danima iz 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U kom smislu objektivno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, u tom smislu da je opredjeljenje Hrvatske demokratske zajednice od prvoga dana bilo kao što je i u platformi i u programu te partije bilo, formiranje samostalne nezavisne države Hrvatske, otcjepljenje od Jugoslavije, da svi predlozi koje su oni davali, sa kojima su izlazili i tako dalje, su bili okrenuti ka tome da ideja o konfederaciji koju su oni tada predlagali je ustvari, kako je on doslovno rekao, ja to imam, ako imate vremena to možemo i da pokažemo ovde, da je ideja konfederacije bila samo jedan polukorak na putu do tog cilja samostalne i suverene hrvatske države, pa je čak otvoreno kazao, pošto je to bilo na crnogorskoj televiziji, "vi ste Crnogorci imali državu još na Berlinskom kongresu (Berlin Congress) priznatu 1878. godine, vi ste tu svoju državnost bili izživjeli". Hrvatska nije imala svoje države i to je jednostavno bila opsesija jedna do koje se moralo doći, makar i po cijenu rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Doći ćemo i na to, na ovo šta ste pomenuli da imate ovde. Dakle, objasnili ste njegov odnos javni prema Jugoslaviji. Recite, kakve su obaveze članova Predsedništva, svakog člana Predsedništva SFRJ u odnosu na teritorijalni integritet Jugoslavije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ustavna obaveza svakog člana Predsjedništva je da ne bude samo, da kažem, predstavnik svoje republike nego da bude predstavnik interesa svih građana Jugoslavije i njihova ustavna obaveza je da čuvaju teritorijalni integritet Jugoslavije. I ta ustavna obaveza je sadržana u tekstu zakletve koju smo mi svi kao članovi Predsjedništva položili pred saveznim Parlamentom SFRJ prilikom, da kažem, potvrđivanja našeg izbora u Predsjedništvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A kako se bira predsednik Predsedništva, odnosno kako se bira predsednik Predsedništva SFRJ?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Predsjednik Predsjedništva se birao, to je poslovníkom bilo određeno, bira se glasanjem na sjednici Predsjedništva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je pisalo u poslovníku?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste. Za izbor predsjednika Predsjedništva potrebno je pet, znači prosta većina, dakle pet glasova od osam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite ko je glasao za, a ko protiv izbora Mesića na toj sednici kada se stvorio problem njegovog izbora u Predsedništvo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Prvo glasanje za Mesića obavljeno je 15. maja 1991. godine. Za izbor Mesića glasali su gospodin Drnovšek iz Slovenije, gospodin Mesić iz Hrvatske, gospodin Bogić Bogičević iz Bosne i Hercegovine i gospodin Vasil Tupurkovski iz Makedonije, dakle protiv ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Četiri člana?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Četiri člana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ostala četiri člana su glasala protiv?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ostala, na toj sjednici tri člana, dakle predstavnik Srbije, Kosova i Metohije i Vojvodine glasali su protiv, a pošto moj izbor u Predsjedništvo još nije bio potvrđen u saveznom Parlamentu, po Ustavu je na toj sjednici prisustvovao predsjednik Predsjedništva Crne Gore gospodin Momir Bulatović i on se tom prilikom uzdržao od glasanja. Prema obrazloženju koje je dao, uzdržao se od glasanja u znak revolta i ljutnje zašto moj izbor u Predsjedništvo, kako je sam izjavio, nije potvrđen u saveznoj Skupštini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite koliko je puta ...

SUDIJA ROBINSON: A da ste vi bili tamo, kako biste vi glasali?

SVEDOK KOSTIĆ: Pa, ja sam se izjasnio dva dana posle toga. Objasniću. Glasao bih protiv.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite da ovo razjasnimo do kraja, ovo pitanje koje je postavio gospodin Robinson. Koliko je puta neuspješno pokušavano da se Mesić izabere?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Dva puta. Prvi put ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Drugi put ste vi već bili potvrđeni član Predsedništva?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I učestvovali redovno na sednici Predsedništva?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ovaj drugi pokušaj izbora gospodina Mesića je bio 17. maja, dakle dva dana kasnije, jer je 16. maja meni potvrđen izbor u saveznoj Skupštini i 17. maja sam ja već kao član Predsjedništva, legalni učestvovao u radu te sjednice. Bilo je mnogo priča i nagađanja da li će taj moj glas biti peti koji se očekivao i ja sam u Skupštini Crne Gore gdje sam obavio konsultacije, iako me zaključak Skupštine ne bi obavezivao, ipak sam htio da proverim na neki način sebe u Skupštini Crne Gore. Ja sam tada malo u šali kazao, čak i ako budem dao glas gospodinu Mesiću, moj glas kao glas iz Crne Gore ne može biti peti, može biti samo prvi ili do njega. Dakle, napravio sam malu šalu, a na samoj sjednici Predsjedništva, ja imam ovdje, ako imate vremena samo da pročitam kratko to obrazloženje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Izvolite.

SUDIJA ROBINSON: Ali, gospodine Miloševiću, da li je to relevantno? Treba da idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je kratko. Gospodin Kostić je rekao da je to vrlo kratko. Neće vas zadržati.

SUDIJA ROBINSON: Ali nema veze što je kratko, ako nije relevantno. Ali dobro, hajde da čujemo.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mislim da je mnogo važno. Evo, ja sam na toj sjednici Predsjedništva, to je moja knjiga "1991. da se ne zaboravi". Vi imate to u tabulatoru. To je strana 20 u tabulatoru. Ja sam tada na toj sjednici izjavio, možda nema prevedeno, ali ću lagano čitati ...

SUDIJA ROBINSON: Možete li da nam kažete broj tabulatora za prevodioce? To je tabulator 72.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koju stranu citirate?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Citiram na strani 20.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Početak trećeg pasusa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je tabulator 72. Dobro.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mogu li?

SUDIJA ROBINSON: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je, u stvari, odgovor na pitanje zašto ste glasali protiv Mesića?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste. Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Izvolite.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam tada kazao: "Suvereno je i neotuđivo pravo svakog naroda i svake republike u Jugoslaviji, pa prema tome i Hrvatske da u Predsjedništvo SFRJ delegiraju predstavnike koji će im najbolje odgovarati. Članstvo u tijelu koje je kolektivni šef države traži od svakog člana Predsjedništva da ne bude delegat samo svoje republike ili samo svoje političke partije, već da vodi računa i da uvažava interese i ostalih naroda republika koje su u sastavu jedinstvene i demokratske jugoslovenske države. Zbog toga je poslovníkom i predviđeno da se vrši izbor predsjednika i potpredsjednika izjašnjavanjem svih članova Predsjedništva. U konkretnom slučaju uz sve uvažavanje moralnog i ljudskog integriteta gospodina Stjepana Mesića kao legitimnog predstavnika izabranog od strane legitimnih organa Republike Hrvatske, ja neću podržati njegov izbor za predsjednika Predsjedništva SFRJ ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Ovo je veoma učeno, veoma lepo napisano i znamo zašto ste glasali protiv. Gospodine Miloševiću, nastavite.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, samo jedna primedba. Mi nemamo prevod za ovaj tabulator 72. Pitam se kada ćemo ga dobiti?

ADVOKAT KEJ: Pretpostavljam da nema potrebe da se cela knjiga prevodi. Optuženi je očigledno veoma pažljiv kada su u pitanju prevodi i šta treba da se prevede.

SUDIJA ROBINSON: Sada imamo prevod, gospođo Uerc-Reclaf (Uertz-Retzlaff) i kao što sam rekao, to je lepo napisano, ali ne znam od kakve će nam to koristi biti. Dakle, uvrstićemo samo ovaj deo koji je pročitao i preveden sada ovde u sudnici, a ne treba da čujemo ništa više u vezi sa tim, profesore. Vaše sledeće pitanje, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, recite, molim vas, iz ovoga što ste sada pročitali i iz onoga šta niste pročitali ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, rekao sam vam da idete dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja i idem dalje. Ja idem dalje, gospodine Robinson. Ja se ne vraćam ...

SUDIJA ROBINSON: Ne idete dalje, ako se sada vraćate na taj isti pasus.

SUDIJA BONOMI: Pre nego što učinite bilo šta drugo, recite nam, molim vas, ko je bio peti glas?

SVEDOK KOSTIĆ: Na ovoj sjednici ponovo nije izabran gospodin Mesić, jer nije bilo petog glasa. Gospodin Mesić je izabran tek 30. juna na 1. juli, a ovo je bio 17. maj.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi u bilo kakvom direktnom ili indirektnom stavu osporili legitimnost članstva Mesića u Predsedništvu SFRJ?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, nijednom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste osporili njegovo pravo da ravnopravno sa ostalih sedam članova ...

SUDIJA BONOMI: Bojim se da ja dovodim u pitanje relevantnost ovoga. U čemu je relevantnost pitanja u vezi sa tim da li su počinjeni ratni zločini ili ne?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Relevantnost je u tome da se vidi kako je secesija koja je proizvela rat nastala i ko su bili protagonisti te secesije koja je proizvela rat po mišljenju svih onih i unutrašnjih i spoljašnjih faktora koji su to cenili. A gospodin Mesić je bio protagonista secesije ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ne možete da nastavite sve dok Pretresno veće ne donese odluku o pitanju koje je spomenuo sudija Bonomi.

SUDIJA BONOMI: Da li ovaj svedok osporava legitimnost članstva gospodina Mesića u Predsedništvu ili ne, meni se čini sasvim irelevantno, čak i ako vi kažete da to ima neke veze sa ovim o čemu vi sada govorite.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Miloševiću. Sledeće pitanje.

SVEDOK KOSTIĆ: Mogu li ja u vezi sa ovim što ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne. Ne možete da date nikakve komentare. Molim vas da samo odgovarate na pitanja koja vam postavlja gospodin Milošević.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sobzirom da vi niste osporili legitimnost Mesića kao člana Predsedništva, naprotiv, naglasili ste. U čemu se sastojala ta razlika da onda ne glasate za njega kao predsednika Predsedništva, da bude predsedavajući tog Predsedništva?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, zbog toga što sam se plašio da će kao predsednik Predsedništva zloupotrijebiti tu svoju funkciju u cilju realizacije programa njegove partije koja ga je poslala u Predsedništvo SFRJ, što se kasnije višestruko i pokazalo kao tačno. Mnogi su tada pokušali da moj glas protiv izbora Mesića vežu za političke i ideološke motive, što je potpuno netačno, jer ja sam praktično za mjesec i po dana, koliko nijesmo imali izabranog predsjednika pokušao sa više drugih kompromisnih predloga, pa sam prijedlagao da mjesto predsjednika i potpredsjednika ...

SUDIJA BONOMI: Moram ponovo da dovedem u pitanje relevantnost svega ovoga. Mi znamo šta su uradile Hrvatska i Slovenija i činjenica da su to uradili to je ono šta je bitno. Znamo ko su bili ljudi koji su u tome učestvovali. U čemu je smisao da se sada to sve ponavlja da bi se dobio lični pogled gospodina Kostića na to? Bez obzira koliko je moglo da bude relevantno za život uopšte u Jugoslaviji tada i sada, to nije relevantno za pitanja koja pokušavamo da rešimo ovde.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ja podržavam ovo šta je rekao sudija Bonomi. Ne vidim u čemu je smisao ovog pravca ispitivanja. Čini se da to više služi nekim ličnim interesima nego pitanjima kojima se mi bavimo u ovom suđenju. To je jedna od stvari o kojima se piše. Profesor možda želi da o tome piše, ali to nije nešto šta nama pomaže ovde. Prema tome, molim vas da pređete na pitanja kojima se bavi optužnica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo ima indirektan značaj za objašnjenje drugih pitanja, gospodine Robinson, jer se njegov neizbor od strane onih koji su ga podržavali cenio kao narušavanje prava Republike Hrvatske, što nije bio slučaj, jer je Republika Hrvatska imala svog ravnopravnog člana Predsedništva. Pitanje izbora za predsednika bila je stvar Predsedništva pa sam hteo da postavim pitanje gospodinu Kostiću da li je to na bilo kakav način dovodilo u pitanje ravnopravnost Hrvatske u tom Predsedništvu? Ali ako vi ne želite da dalje o tome slušate, ja ne moram da mu postavim to pitanje. Na kraju krajeva te su stvari već istorija i one su potpuno jasne za svakog osim za ovu drugu stranu ovde. Gospodine Kostiću, molim vas, kakvi su bili odnosi u Predsedništvu SFRJ u vreme kada ste vi došli u Predsedništvo? Dakle, tih osam članova Predsedništva koje ste pomenuli, kakvi su bili odnosi u Predsedništvu, u tom kompletnom sastavu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja moram da kažem dok smo zajedno radili da su ti odnosi bili tolerantni i da je Predsedništvo na nekoliko svojih sjednica uspjevalo da donosi odluke i to dosta važne odluke, ali su kasnije te odluke opstruirane u njihovom provođenju i ja sam bio u prilici čak dosta puta da kažem, ja lično nisam imao ništa protiv gospodina Mesića. Mi smo komunicirali sasvim normalno, prirodno kad nijesu oči kamera uprte u njega ili kad nema fono bilješki, stenograma i tako dalje. Ja sam i javno saopštavao da je gospodin Mesić ovako interesantan sagovornik, ali jedno je moja ocjena o toj našoj svakodnevnoj komunikaciji, a drugo su njegovi

svakodnevni istupi. On se čak i u Saboru Hrvatske morao pravdati za neke odluke koje je kao predsjednik Predsjedništva zajedno sa nama prihvatao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo pre nego što odem na sledeće pitanje, već mi je otišao transkript, ali da bih ispravio, pogrešno je uneto, jer ja sam pitao da li je on ikad bio protiv legitimiteta Mesićevog u Predsedništvu. Ovde stoji "da", a odgovor je bio "ne". Pa, molim da se ova ispravka unese.

SUDIJA ROBINSON: Da, to je primljeno na znanje, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vreme kada ste vi stupili na dužnost člana Predsedništva, te 1991. godina, već su počele velike tenzije i sukobi. Da li je to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite, molim vas koje je mere preduzimalo Predsedništvo SFRJ da bi sprečilo oružane sukobe?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: A mnogo je tih mjera bilo, ali sve su se one praktično svodile na zaključke da se mora prestati sa oružanim sukobima, da se svi moraju uzdržati od upotrebe sile. Jugoslovenska narodna armija koja je uporno upozoravala dugo vremena kuda to sve vodi i da se nalazimo pred građanskim ratom, ona je od strane Predsedništva, na osnovu odluka Predsedništva angažovana da se svuda tamo gdje je dolazilo do oružanih incidenata i sukoba, ona je angažovana tamo ne da pomaže, niti da staje na stranu jedne ili druge strane, nego da se postavi kao tampon zona da ne bi došlo do širenja tih međunacionalnih sukoba. A prvi njen masovniji angažman je bio, naravno, kada je Slovenija donjela odluku o otcjepljenju, kad su samoinicijativno i protivustavno od strane Teritorijalne odbrane Slovenije skinuti svi simboli jugoslovenski sa državne granice i sa prelaza na teritoriji Slovenije, tada je armija angažovana tamo, ne da vodi rat protiv Slovenije, nego da Saveznoj upravi carina i Saveznom ministarstvu unutrašnjih poslova pomogne i omogući da oni ponovo preuzmu te svoje ustavne funkcije na državnoj granici SFRJ na teritoriji Slovenije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Tim se nećemo baviti, ali pošto ste vi otvorili to pitanje, ko je poslao vojsku u Sloveniju? Je li to odlučilo Predsedništvo ili neko drugi?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne. Predsjedništvo nije odlučilo, to je odlučilo Savezno izvršno vijeće na čelu sa gospodinom Antom Markovićem 26. juna 1991. godine. Tom odlukom Savezno izvršno vijeće obavezalo je Savezni sekretarijat za unutrašnje poslove i Saveznu upravu carina da povrate stanje na državnoj granici SFRJ na teritoriji Slovenije kako je bilo i ranije, a Savezni sekretarijat za narodnu odbranu je tom odlukom obavezan da pruži pomoć ukoliko bude smetnji u izvršavanju ovih zadataka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, to je tada uradilo Savezno izvršno veće na čelu sa Antom Markovićem, a ne vi kao Predsedništvo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kako je došlo do izbivanja rata u Jugoslaviji? Šta je bio uzrok rata? Sasvim direktno, molim vas.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, rat je započeo praktično u Sloveniji, iako se ne može reći da je tu bilo rata. Ali svi sukobi do kojih je dolazilo započinjali su praktično jednostranim secesionističkim aktima kojima je rušen ustavni poredak Jugoslavije. Slovenija je proglasila nezavisnost, zaposjela državnu granicu, skinula jugoslovenske oznake i tamo je onda došlo do sukoba. Isto se desilo i u Hrvatskoj. Dakle, onog trenutka kada je hrvatska vlast pokušala, da kažem, da stornira važenje jugoslovenskih zakona i jugoslovenskog Ustava na svojoj teritoriji, ona je tada pokušala na teritorijama gde je većinsko srpsko stanovništvo da uspostavi svoju policijsku vlast, pokušali su i počeli da šalju svoje policijske jedinice na ta područja, što je, naravno i da razvlačuju i da preotimaju vlast od već postojeće vlasti na tim područjima koja su Srbi držali i, naravno, u takvoj situaciji, u jednoj atmosferi straha stanovništvo na tim teritorijama se pobunilo i jednostavno došlo je do spontanog ustanka praktično na tim teritorijama, do zapriječavanja puteva i zato se, da kažem i ti prvi sukobi ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: ... zovu "balvan revolucija", jer balvani nijesu bili, da kažem, za ofanzivu i za napade, nego da sprečavaju prodor ovih hrvatskih policijskih snaga na te teritorije srpskog naroda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je među stranim političarima bilo onih koji su delili vaše mišljenje o tome šta je dovelo do izbivanja rata?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja moram reći, što se stranih političara tiče, ako govorimo o samom početku sukoba u Jugoslaviji, mislim da je najprisutniji i najjači utisak ostavilo mišljenje gospodina Bejkera (James Baker) ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li možemo to da pogledamo samo na kratko? Molim vas pustite samo na kratko? U svetlu ovoga šta ste vi rekli kako je došlo do izbijanja rata. Molim da se pusti video sa izjavom Bejkera?

(Video snimak)

Džejs Bejker: Ako nemački i austrijski lideri i dalje veruju da se Hrvatska i Slovenija mogu odvojiti od Jugoslavije, Amerikanci snažno veruju suprotno, jer mi smo rekli ako se Jugoslavija ne bude rastala na miran način, onda ćemo imati strašan rat. Ako se raspadne unilateralnom deklaracijom delom Slovenije i Hrvatske i ako te dve republike zauzmu svoje granice, onda je to nasilan akt i to je kršenje Helsinških principa (Helsinki Final Act). Evropske snage i Sjedinjene Američke Države (United States of America) će na kraju priznati Hrvatsku i Sloveniju i Bosnu kao nezavisne države, kao članice Ujedinjenih nacija (United Nations) i to će biti stvarni problem da unilateralnim proglašavanjem nezavisnosti i upotrebom sile da bi se došlo do nezavisnosti umesto da se mirnim pregovorima dođe do nezavisnosti, a to je način na koji to treba da se ostvari.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala. A osim vas, evo vidimo i Bejkera. Pogledajmo šta piše u paragrafima 89 i 90 ove navodne kosovske optužnice napisane u vreme kada još nisu imali nalog da pokrenu optužbe za Hrvatsku i Bosnu. Dakle, tačka 89, citiraću deo. "Slovenija je 25. juna 1991. godine proglasila nezavisnost od SFRJ što je dovelo do izbijanja rata". To piše u njihovoj tački. Pa, jednu rečenicu dalje, "Hrvatska je svoju nezavisnost proglasila 25. juna 1991. godine što je dovelo do borbi" i tako dalje. A tačka 90 kaže, "Bosna i Hercegovina je proglasila nezavisnost 6. marta 1992. godine što je posle 6. aprila dovelo do rata širokih razmera". Dakle, čak i oni su tada dok nije bilo ideje o Bosni i Hrvatskoj, jer to nikome nije moglo ni da padne na pamet, ovde ustanovili da je do rata došlo proglašenjem ovih secesionističkih akata. Da li je to bio slučaj? Da li je to ono šta vi znate ili smatrate to drugačijim?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja moram da kažem da je ovo jedna od rijetkih stvari iz ove optužnice i konstatacija sa kojom se ja potpuno slažem. Dakle, jednostrana akta secesije su na svim djelovima bivše SFRJ dovela do ratnih sukoba i mislim da je ovde u optužnici ta konstatacija tačno data, samo što moram kazati, ako smijem da kažem svoje lično mišljenje da u samoj optužnici ima mnogo tekstova i mnogo tačaka koje jedna drugu isključuju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle, nasilna secesija je dovela do rata u sve tri republike, jer ovo “raspasti se” u kolokvijalnom smislu može da se upotrebljava, ali mislim ne u pravnom.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam stalno koristio termin “razbijanje Jugoslavije”, a ne “raspadanje Jugoslavije”. Tu je razlika u ta dva termina dosta ozbiljna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite, molim vas, da li je neko od lidera ovih secesionističkih republika priznao da je secesija uzrok rata?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, dva lidera od ove tri republike su to javno i ne krijući otvoreno na javnoj sceni saopštili. Mislim gospodin Tuđman je na Trgu Bana Jelačića okupljenoj masi svojih pristalica povodom njegovog ponovnog izbora za predsjednika Hrvatske to javno kazao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možemo li to da vidimo? Molim vas da pustimo ovaj klip sa tim kratkim isečkom iz govora gospodina Tuđmana.

(Video snimak)

Franjo Tuđman: I neki ljudi, neki pojedinci u Hrvatskoj, a osobito u svijetu koji nisu bili prijatelji Hrvatske govorili su da nije trebalo rata, da smo i mi krivi za rat. A ja sam govorio i odgovaram jest, ne bi bilo rata da smo odustali od svog cilja da stvorimo samostalnu i nezavisnu državu Hrvatsku.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. A recite mi šta je Izetbegović u vezi sa ratom ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja se veoma dobro ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakav stav je imao?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja se veoma dobro sjećam, dakle ne u 1991. godini, nego još u 1990. godini kada su bili višestranački izbori i u Bosni i Hercegovini tada je gospodin Alija Izetbegović na predizbornim skupovima svoje Stranke demokratske akcije koja je na tim izborima odnjela ubjedljivu pobjedu kada su njegove pristalice skandirale i javno tražile samostalnu i suverenu Bosnu tada je gospodin Alija Izetbegović njima odgovarao "i ja bih volio samostalnu i suverenu Bosnu, ali to ne možemo dobiti bez rata". A 1991. godine kada je već praktično postignut bio takozvani historijski sporazum između Muslimana i Srba o čemu detaljno govori ugledni intelektualac doktor Adil Zulfikarpašić, Musliman iz Bosne, lider tadašnje Bošnjačke muslimanske organizacije, taj sporazum koji je praktično već bio postignut Alija Izetbegović je odbacio i izjavio je da će žrtvovati mir radi samostalne i suverene Bosne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A da li se stav Sjedinjenih Američkih Država promenio? Ali možda da vidimo jedan kratak isečak nekadašnjeg državnog sekretara Lorensa Iglbergera (Lawrence Eagleburger). Dakle, da li se stav SAD-a promenio i zašto?

(Video snimak)

Novinar: Sjedinjene Američke Države, jedina sila dovoljno snažna da se suprotstavi Nemačkoj (Germany) počela je da odustaje od svog stava. Pomoćnik državnog sekretara Lorens Iglberger koji je jednom služio kao američki ambasador u Jugoslaviji i govorio srpsko-hrvatski znao je jako dobro za opasnosti šireg rata, ako se prizna pre nego što se reši problem između različitih etničkih grupa.

Lorens Iglberger: Mislim da je glavna lekcija ovde kada učestvujete u nečemu kao što je rešavanje istorije duge 1.000 godina treba da shvatite da jednom kada se brana probije počinje da se pojavljuje zloće na sve strane. Na kraju, ovde takođe mir mora da bude žrtvovan zbog domaće politike. Dolaze američki izbori kada na kraju idemo napred i priznamo jedan od razloga zbog kojih smo to učinili jesu glavni domaći politički problemi.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, ja ne vidim kuda vode ovi video snimci. Uvlačimo se u pitanje Sjedinjenih Američkih Država i ja ne vidim kakve to veze ima sa optužnicom.

SUDIJA ROBINSON: Mi ćemo tražiti od gospodina Miloševića da to objasni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja pitam gospodina Kostića zašto je došlo do promena. Ne znam da li je ovaj klip pušten do kraja, jer ja nisam mogao da ga pratim. Pratio sam samo ovaj prevod na srpskom jeziku, ali on objašnjava da je došlo zbog domaće politike do promene stava, jer je tamo bila jaka hrvatska zajednica, a to je stavljeno u funkciju unutrašnjih ...

SUDIJA ROBINSON: Ja smatram da to nije relevantno. To nam ne pomaže uopšte. Idite dalje.

ADVOKAT KEJ: Časni Sude, mogu li ja da pokrenem ovo pitanje, jer sam zabrinut zbog pitanja Mesića i dela iskaza. U iskazu gospodina Mesića. On je rekao da im je Milošević rekao da će svi Srbi živeti zajedno u jednoj državi, jer je to njihovo pravo na samoopredeljenje. On je zavarao svet, jer je rekao da se bori za Jugoslaviju, međutim radio je sve da je uništi. To je transkript, strana 10530. Zatim je on optužio Martića i Babića da su izazvali sukob, jer je došla Jugoslovenska narodna armija odvojila zaraćene strane, a zatim stvorila novu granicu. I onda je rekao "Milošević je izvodio svoj plan" i to je u njegovom iskazu na strani 10533. Tužilaštvo je izvelo opširne dokaze i to se takođe vidi u njihovom završnom podnesku, u kojem tvrdi da je navodno postojao plan gospodina Miloševića zajedno sa drugim srpskim vođama koji su napravili zaveru 1985. godine da bi stvorili takvu atmosferu širenja Srbije koju bi onda kontrolisala Jugoslaviju i da je to dovelo do raspada Jugoslavije. A ono šta se desilo je, u stvari, da je postojao plan i to je prilično jasno izrečeno u hrvatskoj optužnici, plan da Srbija širi svoje granice, plan da zauzme velike delove Hrvatske i Bosne. Ono što optuženi pokušava da uradi je ste da reaguje na te optužbe i da kaže da to nije istina. Gospodin Mesić je bio političar koji je delovao u ličnom interesu, koji je ovde dao iskaz da bi opravdao svoje političke ciljeve. Da su postojala tačno određena pitanja unutar tih republika, na primer, u Hrvatskoj koji su tražili od Srba na tim teritorijama i doveli da se Srbi na tim teritorijama plaše, da se brinu za svoju budućnost i da oni kao ustavotvorni narod Jugoslavije da se brinu za svoju

bezbednost i budućnost. Dakle, ono šta želi da se pokaže da je, u stvari, bio plan da se preuzme njihova teritorija, bez obzira da li su oni to želeli ili ne i da se stvori država koja neće imati uopšte razumevanja za te narode. Ako će se ovaj predmet razvijati tako da su svi ti aspekti Tužilaštva relevantni, onda je iz mnogo razloga važno da znamo da li će se to smatrati relevantnim ili irelevantnim, pošto je uloženi veliki napor da se analiziraju iskazi gospodina Mesića i drugih političara kao što je bio on kako bi se izradila odbrana optuženog. Sa moje strane ja mislim da je on time prisiljen da izvodi takve dokaze jer je on proveo dane slušajući izvođenje dokaza Tužilaštva u kojima se navode takve optužbe protiv njega i takve teorije.

SUDIJA ROBINSON: Šta vi kažete koje mi to dokaze nismo dozvolili?

ADVOKAT KEJ: Pa, on pokušava da razvije dokaze koristeći izjave gospodina Mesića iz 1991. godine i njegov politički plan iz 1991. godine i on je uputio uvaženo Pretresno veće na stranicu broj 20 knjige koju je on napisao 1994. godine. Gospodin Mesić je svedočio kao svedok Tužilaštva. Optuženi ne zna da li Pretresno veće smatra njega kredibilnim ili nekredibilnim svedokom, ali deo njegovog pristupa je izazvao ovu odbranu. Da bi se bavio aspektima njegovog kredibiliteta i kredibiliteta viših političara koji su svedočili kako bi pokazao da je to ustvari taj iskaz služio njihovim ličnim interesima i takođe da odgovori na njihove optužbe da je on imao plan da deluje kao agresor u okviru tog plana.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA BONOMI: Ako ste vi zabrinuti zbog pasusa u kojem je profesor Kostić govorio o tome da su mnogi ljudi pokušavali da povežu njegov glas protiv Mesića sa političkim i ideološkim motivima, a nisu bili u pravu i da su postojali razni kompromisni predlozi, gospodine Kej (Kay), ja mislim da se tu ne vidi nikakvo nanošenje štete time što smo mi prekinuli iznošenje pogleda ovog svedoka u vezi sa Predsedništvom u to vreme. Već sam primetio kako je išao ovaj iskaz - da je deo dokaza bio relevantnan za našu procenu verodostojnosti i kredibiliteta Mesića. Jasno je da jeste i tu nema nikakvih problema. Ali pogled na pregovore i ono šta se dešavalo detaljno ne pomaže ni na koji način optuženom, a u suštini nama je bitno da dobijemo dokaze svedoka za procenu kredibiliteta Mesića i pri tome moramo da vodimo

računa i o vremenskim ograničenjima, jer mi ovde imamo zaista relevantna pitanja kojima moramo da se bavimo.

ADVOKAT KEJ: Ja shvatam i zahvalan sam uvaženom sudiji za ova zapažanja, ali to bi stvarno moglo da bude od koristi optuženom, jer je važno da se vidi zašto u tom području sa ovim konkretnim svedokom, pošto se tvrdi da je postojao plan, kako to tvrdi Tužilaštvo, da se stvori atmosfera u kojoj će se sprovesti strategija optuženog i da se ostvari njegov takozvani plan.

SUDIJA KVON: A taj plan, mislite na udruženi zločinački poduhvat?

ADVOKAT KEJ: Da.

SUDIJA ROBINSON: Ja nisam dozvolio pitanje koje se odnosilo na interese Sjedinjenih Američkih Država, ali ono šta ću dozvoliti jesu pitanja koja se odnose na optužbe Tužilaštva da je optuženi imao plan i da je on bio agresor. Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Profesore Kostiću, vi ste postali član Predsedništva SFRJ maja, kao što ste rekli. Da li se sećate iz tog vremena, iz tih saznanja šta se događalo u Hrvatskoj u to vreme? Da li se sećate tih glavnih događaja koji su okupirali pažnju i javnosti i političkih struktura u Jugoslaviji u to vreme?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, u tim danima još uvijek nije bilo otvorenih napada na Jugoslovensku narodnu armiju tamo gdje se ona postavila između sukobljenih strana, ali je praktično na čitavoj teritoriji Hrvatske, pogotovo na seoskim područjima sa većinskim srpskim stanovništvom bilo masovnih pokušaja da hrvatske policijske snage stignu do tih područja, zauzmu policijske stanice koje su do tada normalno postojale i u kojima je uglavnom bio srpski živalj sa te teritorije. Dakle, to je ovako jedno. A drugo, od strane gospodina Tuđmana kao lidera Hrvatske demokratske zajednice postojao je obilazak u više gradova, više mjesta, tako da je on na demonstracijama, recimo koje su organizovali hrvatski građani u Zadru, pa onda u Šibeniku, na tim skupovima je on postavljao javno pitanje uzavreloj masi svojih pristalica zašto se oni ne okupljaju ispred, recimo, komande Vojno-pomorske oblasti kao u Splitu, gdje je bilo pokušaja sasvim legalnih, ustavnih i tako dalje da se uhapse oni koji su vršili krivična djela, koji su napadali Jugoslovensku narodnu armiju, ubijali vojnike i tako dalje, tako da

je jedan ili dva dana posle toga došlo i do masovnih demonstracija, recimo, u Splitu, do opkoljavanja ove komande Vojno-pomorske oblasti. Tamo je jedan vojnik JNA poginuo. Došlo je do onog pokušaja davljenja vojnika na onom oklopnom transporteru i tako dalje. A u Trogiru je u to vrijeme, u razgovoru sa rukovodstvom Trogira gospodin Tuđman tražio da se privreda preorijentiše na proizvodnju za potrebe vojske i za potrebe rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, sada je vreme za pauzu. Napravićemo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Profesore Kostiću, vi ste govorili o napadima ovih hrvatskih snaga na srpska sela i manje naseljena mesta. Da li je bilo fizičkih napada na Srbe i njihovu imovinu u većim gradovima Hrvatske i ako jeste, kada je to počelo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, to je već bilo krajem aprila, početkom maja 1991. godine prilikom tih masovnih okupljanja pristalica i članova Hrvatske demokratske zajednice. Tada se stvarala jedna usijana atmosfera i tada ne samo da su Srbi kao građani bili ugroženi, nego su vršeni masovni napadi na njihovu imovinu. Rušeni su objekti, lomljeni izlozi, pljačkana imovina ovih Srba i zbog podsećanja na nedavnu prošlost, to zbivanje, to što se desilo, recimo, tada u Trogiru, u Zadru, nazvano je "Kristalna noć" (Cristalnacht).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su Srbi dali kakav povod za to?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ne bi se moglo reći, pogotovo za Srbe. Recimo, u tim većim naseljenim mjestima, gradovima, da su oni bilo kakav povod mogli da daju, čak i kao izgovor za takvo ponašanje, jer su Srbi već praktično do tada bili u velikoj mjeri dovedeni u poziciju građana drugog reda, ostavljani su bez posla pod navodnim obrazloženjem da ih je sa stanovišta nacionalne strukture ionako bilo previše i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako je Predsedništvo SFRJ reagovalo na sukob u Borovom Selu i uopšte na bezbednosno stanje u Hrvatskoj u to vreme?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja nisam tada još bio, sukobi u Borovom Selu su čini mi se bili 1. ili 2. maja, ako se ne varam, ali znam da je Predsjedništvo tada, eto i u situaciji kada je gospodin Jović još uvijek bio predsjednik i gospodin Mesić potpredsjednik donosilo zaključke i stavove u kojima je obavezivalo, dakle sve strane u tim sukobima da se prekine sa sukobima, da se prekine sa daljim pokretima naoružanih grupa građana, paravojnih formacija i tako dalje, da se spriječi svaki pokret naoružanih paravojnih formacija Hrvatske prema tim srpskim područjima gdje je većinsko stanovništvo i svi drugi pokreti. Naređivalo je razoružavanje i tako dalje i zabranjivalo pokrete, izuzev jedinicama Jugoslovenske narodne armije i Ministarstva unutrašnjih poslova.

SUDIJA ROBINSON: Professore, možete li da nam kažete kako je izgledalo stanovništvo Hrvatske pre nego što su izbili sukobi 1991. godine? Kakav je bio nacionalni sastav?

SVEDOK KOSTIĆ: Ja ne bih znao tačne podatke o tome kakva je nacionalna struktura bila, ako mislite na ova područja gdje je pretežno većinsko srpsko stanovništvo. Zaista te podatke egzaktno nemam, ali mogu pouzdano da kažem da je srpsko stanovništvo u ukupnom stanovništvu Hrvatske 1991. godine činilo 12,2 posto ili 12,4 posto, a da je danas srpsko stanovništvo u Hrvatskoj svedeno na svega četiri posto. I sa tog stanovišta mislim da apsurdno djeluju mnoge tvrdnje u optužnici o tome da je u ovom periodu izvršen masovni egzodus hrvatskog stanovništva. U stvari, izvršen je egzodus i to najveći posle Drugog svjetskog rata srpskog naroda iz Hrvatske.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li vi imali prilike da odete na neka područja u to vreme kao član Predsjedništva kad ste izabrani, da odete na neka područja u Hrvatskoj?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam posle tih zbivanja u Borovom Selu, do nas su stizale dosta masovne informacije o velikom broju izbeglica sa tog područja i ja sam kao član Predsedništva izvršio posjetu Borovom Selu. Zapravo prvo sam izvršio posjetu Baču i Vajskoj, jer su tamo bili ovi

izbjeglički centri. Tamo je bio organizovan prijem ovih izbjeglica. Za to su bile angažovane neke škole i neke javne prostorije. Mogu da kažem da ti utisci koje sam tada stekao su bolni zaista, jer bilo je mnogo djece, uglavnom su izbjegli bili žene i djeca. Tamo sam, recimo, na zidovima tih škola mogao da vidim mnogo tih dječijih crteža i to je najbolja karakteristika te atmosfere i toga kako se u dječijoj psihi to sve što se dešavalo prelamalo. Nije se tamo mogao nijedan crtež naći dječiji sa medom, sa zekom, sa lutkom. Sve su to bili crteži na kojima se moglo vidjeti puška ili tenk i kroz to se zaista najbolje moglo sagledati tragedija čitavog tog naroda, bez obzira na njihov nacionalni sastav tamo. Tada kada sam ja izvršio obilazak Bača i Vajske, to je teritorija Srbije, u tim izbjegličkim centrima je već tada bilo oko 8.000 izbjeglica sa druge obale Dunava. Naravno, najveći dio su činile srpsko stanovništvo sa tih područja, ali je tu bilo i Hrvata i stanovnika drugih nacionalnosti. I ja sam tom prilikom, baš kada sam obišao Borovo Selo, javno, ja imam i taj snimak tu, javno govorio o tome da briga za zbrinjavanje tih 8.000 izbjeglica iz Borova Sela i okoline ne smije biti briga samo Srbije, prvenstveno Srbije i da to treba da bude i briga Jugoslavije i u tom smislu sam i javno kritikovao Savezno izvršno vijeće i gospodina Antu Markovića da nijesu pokazali veći interes za zbrinjavanje i materijalnu pomoć tim izbjeglim licima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Malopre ste spomenuli Boru Jovića kao predsednika i Mesića kao potpredsednika.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo sad ću vam pročitati iz transkripta sa 10537. stranice kada je Mesić rekao da je Jović došao na mesto predsednika 15. marta, a da je on na mesto potpredsednika trebalo da dođe istog dana, ali je skupština to odlagala više meseci, pa ću da vas pitam šta je tačno, ali da vidimo prvo šta piše u transkriptu. Pitanje mu je postavljeno ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa to je potpuno netačno ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte samo da vidimo šta piše u transkriptu, "can we go ... Pitanje mu je postavljeno "can we go ..." dobro do paragrafa, nije važno: "U skladu sa ustavnim sistemom rotacije članova Predsedništva, nakon što predsednik Predsedništva bude na dužnosti godinu dana, da li je Borisav Jović preuzeo dužnost 15. marta 1990. godine? A vi ste onda bili potpredsednik?. Da, to je tačno. Preuzeo je dužnost, ali ja nisam preuzeo dužnost potpredsednika odmah, zato što je Savezna

skupština stalno to odlagala tokom nekoliko meseci. Nisu se sastajali tokom nekoliko meseci kako bih ja tu dužnost preuzeo što kasnije". On kaže da mu je to Skupština odlagala, da je trebalo da preuzme kancelariju, odnosno funkciju 15. marta. A da li vi znate kada je izabran Mesić uopšte za člana Predsedništva, pošto ste maločas govorili da je Šušteršič bio član Predsedništva iz Hrvatske u to vreme?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, prvo, ovaj podatak je potpuno netačan, jer smjene su se godišnje vršile svakog 15. maja. Posle višestranačkih izbora u Hrvatskoj konstituisanje te novouspostavljene vlasti na čelu sa Hrvatskom demokratskom zajednicom trajalo je negde do 30. maja 1990. godine ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je tačno. 1990. godine tek 30. maja je Tuđman izabran i onda su došli, kad je došla HDZ na vlast, Mesić je bio predsednik vlade Hrvatske ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome, je li mogao on 15. marta da bude ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li bio uopšte član Predsedništva 15. marta?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, on je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li vam poznato da je proglašenje za člana Predsedništva izvršeno, da je izabran 24. avgusta 1990. godine u Saboru Hrvatske?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: On je u Saboru izabran 24. avgusta, a mislim da je krajem septembra ili početkom oktobra u Skupštini Jugoslavije potvrđen njegov izbor za člana Predsjedništva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Inače je li vam poznato da Skupština Jugoslavije kao i mnogi parlamenti u svetu preko leta ne zaseda?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ovde Mesić laže čak i oko najegzaktnijih lako proverljivih podataka o tome kada je trebao da preduzme dužnost i tako dalje.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Meni je žao što gospoda iz Pretresnog vijeća mi nisu dozvolili da kažem jednu stvar ...

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, mislim da je ovo netačno. Mislim da to ne sme da se kaže. Znači Mesić laže čak i o lako proverljivim stvarima. Optuženi ovde iznosi komentare o svedoku i to ne sme da se dozvoli.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću, slažem se sa gospođom tužiteljicom. Molim vas da se uzdržite od takvih komentara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, da li on govori istinu kada kaže da je trebalo da preuzme dužnost potpredsednika kada i Jović dužnost predsednika, znači ovde kako kaže u transkriptu u martu 1990. godine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da. To nije istina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: I ako mogu da završim misao. Meni je žao što mi gospoda iz Pretresnog vijeća nisu dozvolili da kažem da po svemu sudeći postojao je plan 1991. godine, ali ne plan za Veliku Srbiju, nego je postojao plan za otcjepljenje pojedinih republika putem primene sile. Naime, da je postojao plan Velike Srbije, ja se ne bih tada kod izbora Mesića zalagao, kao što sam se zalagao da Hrvatska i Crna Gora za tu godinu dana prepuste svoje mjesto predsjednika i potpredsjednika Bosni i Hercegovini i Makedoniji koje su tada nudile neko kompromisno rešenje u pogledu uređenja jugoslovenske krize. Taj moj prijedlog u smislu traženja kompromisa su prihvatili članovi Predsjedništva Srbije, Bosne i da, da, Srbije, Bosne i Hercegovine, Vojvodine, Kosova i Metohije, ali protiv toga prijedloga koji je kompromisan prijedlog bio, koji je išao za tim da učinimo sve da na miran način razriješimo stvari, odbili su upravo gospodin Drnovšek i gospodin Stjepan Mesić. Mislim da je to važan elemenat koji upravo pobija navode iz optužnice da je postojao nekakav plan za hegemoniju srpsku i za uspostavu Velike Srbije, kao što ima i mnogo drugih primjera koje ću imati, nadam se, prilike da kažem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kako je Predsedništvo reagovalo ...

SUDIJA BONOMI: Budući da smo se sad vratili na ovo, možete li onda da mi kažete ko je bio peti član Predsedništva koji je glasao 24. avgusta da se gospodin Mesić ipak izabere za predsednika Predsedništva?

SVEDOK KOSTIĆ: Gospodine Bonomi, vi ste pomiješali datume. 24. avgust je izbor Mesića u Predsjedništvo SFRJ, ali 1990. godine kada je on zamjenio Stipu Šuvara i kada je Jović bio predsjednik Predsjedništva. A o izboru Mesića za predsjednika Predsjedništva SFRJ-a odlučeno je 30. juna na 1. juli 1991. godine u prisustvu evropske trojke. Tada su bili prisutni gospodin Žak Pos (Jacques Poos), on je bio ministar inostranih poslova Luksemburga (Luxembourg) i predsedavajući tada Evropske zajednice (European Community), bio je gospodin ...

SUDIJA BONOMI: Ali zašto jednostavno ne pokušate da odgovorite na moje pitanje? Ja vas pitam ko je osoba koja je glasala za to da gospodin Mesić bude predsednik Predsedništva?

SVEDOK KOSTIĆ: Mislite na 1991. godinu, a ne na 24. avgust?

SUDIJA BONOMI: Mislim na 30. jun na 1. jul 1991. godine?

SVEDOK KOSTIĆ: 30. juna na 1. juli peti glas je dao gospodin Borisav Jović, predstavnik Srbije. Ja sam i tada ostao protiv toga ...

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Profesore Kostiću kako je Predsedništvo SFRJ reagovalo na sukob u Borovu selu i uopšte na bezbednosno stanje u Hrvatskoj u to vreme? Predlažem vam da pogledate ovaj tabulator 11. Ovde imamo saopštenje sa sednice Predsedništva SFRJ od 4. maja 1991. godine. U ovom saopštenju, da li se vidi u drugom pasusu da je na sednici prisutan i predsednik vlade Republike Hrvatske?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U četvrtom pasusu se govori o uzrocima pogoršanja situacije. Šta se tu kaže o uzrocima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Predsjedništvo SFRJ smatra da su uzroci pogoršanja situacije, pored ostalog, u ekstremnim ponašanjima kao i u

ignorisanju i nepoštovanju odluka i zaključaka i naročito izričitog stava da se u rešavanju političkih problema ne može primjenjivati sila i da se oni mogu riješavati samo političkim sredstvima i na demokratski način. Predsjedništvo SFRJ osuđuje svako nasilničko ponašanje i upotrebu sile.”

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I šta kaže u sledećem pasusu u vezi sa ponašanjem Jugoslovenske narodne armije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: “Predsjedništvo SFRJ je konstatovalo da je Jugoslovenska narodna armija dosledno i odlučno se angažujući na izvršavanju svojih ustavnih obaveza i ovoga puta u izuzetno teškim okolnostima uspela da umanj i zaustavi širenje međunacionalnih sukoba.”

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je to vreme o kome govorite da se armija postavljala između sukobljenih strana da zaustavi sukobe?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, to je to vrijeme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad molim vas pogledajte sledeći tabulator, to je 12, to je “Program mera i aktivnosti za trajno rešenje međunacionalnih i međurepubličkih sukoba donet na sedinci Predsedništva od 7. i 8. maja 1991. godine”.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da. To je sjednica kojoj su pored predsednika Skupštine SFRJ i predsednika savezne Vlade prisustvovali i predsednici Republika Makedonije i Srbije, predsednici Predsjedništava Republika Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Slovenije i predsednik Vlade Republike Hrvatske. Dakle, to je proširena sjednica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Proširena sednica Predsedništva, prisustvuju svi predcednici republičkih Predsedništava, osim Hrvatske gde je umesto predsednika, predsednik Vlade?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali da li se može smatrati da su sve republike tu prisutne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo onima kojima to nije jasno, da bude jasno, ovde se kaže: “Prisustvuju predsednici Republika Makedonije i

Srbije, a prisustvuju predsednici Predsjedništava Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Slovenije". Razlika je samo u ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U ustavnim riješenjima tadašnjim ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ustavnim rešenjima, ali to su predsednici tih republika, u stvari?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da. Predsjedništva republika su isto tako bila kolektivni šef države gdje je to ustavno rješenje još bilo zadržano, umjesto predsjednika republike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Makedonija i Srbija su tada već imale predsednike republika, a ove su ostale imale predsednike Predsjedništava?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Šta su ove glavne tačke koje je Predsedništvo proglasilo za rešavanje međunacionalnih sukoba u Republici Hrvatskoj?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa tu je rečeno, prvo pod "a) onemogućće oružani sukobi", pod "b) da se utvrde sporna pitanja usled kojih nastaju međunacionalni problemi, pod "c) da se osigura demokratski dijalog za njihovo rešavanje".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, to su glavna tri područja o kojima Predsedništvo deluje?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta piše u tački 8, molim vas? Ne u tački 8, u tački 3.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U tački 3 piše: "Odmah izvršiti demobilizaciju rezervnog sastava milicijskih snaga, organizovati povlačenje oružja od građana i njegovo smeštanje u odgovarajuća skladišta koja su pod kontrolom nadležnih organa, u skladu sa zakonom".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta kaže tačka 4?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Odmah prekinuti sa napadima na Jugoslovensku narodnu armiju, njene pripadnike, objekte i sredstva JNA. Predsjedništvo SFRJ ocenjuje da Jugoslovenska narodna armija izvršava izvršava svoje funkcije u skladu sa Ustavom SFRJ i saveznim zakonima i da

je sposobna da uspešno zaštiti granice zemlje i spreči međurepubličke i međunacionalne sukobe kao zajednička oružana sila svih naših naroda.”

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je to stav Predsedništva? Znači to je 8. maj 1991. godine, gde je Predsjedništvo u punom sastavu sastavljeno od predstavnika svih republika i da ovoj sednici prisustvuju i predsednici svih republika.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Osim Hrvatske gde je prisutan predsednik Vlade?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: I te odluke, vidi se na kraju, jednoglasno usvojene. U tom Predsjedništvu koje je zasjedalo predsjednik je još uvijek Borisav Jović, a potpredsjednik Stipe Mesić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte, da li je Stipe Mesić 8. maja bio, a ne, potpredsednik. Da.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Potpredsjednik, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je bio potpredsednik. Tačno. Tačno. Predstavnik Hrvatske i potpredsednik. Dakle i on je glasao za te odluke koje su jednoglasno usvojene?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I ovde se govori da se pozitivno ocenjuje uloga Jugoslovenske narodne armije, jer kaže se, “Predsedništvo ocenjuje da Jugoslovenska narodna armija izvršava svoje funkcije u skladu sa ustavom”. To je jednoglasan stav Predsedništva?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kad je došlo do prvih masovnih napada na vojsku, na JNA i na njene pripadnike u Hrvatskoj?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, prvi masovni napadi su počeli nešto kasnije kad se već izvršilo do naoružavanje tajnih uvozom oružja i kada su paravojne formacije Hrvatske narasle do broja kada ih je praktično bilo više nego pripadnika Jugoslovenske narodne armije i kada je tako postavljena Jugoslovenska narodna armija kao tampon zona počela njima da smeta u

uspostavljanju vlasti i na teritorijama i sa pretežnim srpskim življem. Tada su počeli i masovniji napadi na JNA.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je predstavljalo inicijalnu kapislu za te napade na JNA? Da li možete da definišete nešto što je predstavljalo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja ne znam. Bilo je tih događaja više, ali čini mi se da je inicijalna kapisla za to bila 5. maj i istupanje Tuđmana na, ovaj ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mislite na istupanje Tuđmana u Trogiru?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U Trogiru, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je to istupanje obeležilo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, gospodin Tuđman je na tom skupu u Trogiru saopštio da hrvatska privreda Trogira, pa i drugih područja treba da se orijentiše na proizvodnju opreme za rat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta se desilo narednog dana u Splitu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, narednog dana u Splitu, ja sam to već pominjao, desilo se da je došlo do blokade, recimo, komande Vojno-pomorske oblasti u Splitu. Tom prilikom je poginuo jedan vojnik. Došlo je do pokušaja davljenja onog vojnika na vojnom transporteru i masovnih demonstracija pripadnika i simpatizera Hrvatske demokratske zajednice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kako je vojni vrh reagovao na ove napade? Dakle, počeli su masovni napadi na JNA, kako je vojni vrh reagovao na te napade?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, vojni vrh je odmah reagovao već 7. maja. Vojni vrh je donio odluku o podizanju borbene gotovosti, jer je to što se desilo i što su prenijeli masovni mediji i posebno elektronski mediji, ovaj, djelovalo je gotovo nevjerovatno čak i za naše uslove u tako zaoštrenim međunacionalnim sukobima, a da ne kažem da je djelovalo nevjerovatno za bilo koju normalnu državu, dakle tako otvoren napad na pripadnike vojske jedne države.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste pomenuli dakle da je vojni vrh reagovao već 7. maja. U ovom tabulatoru 66 ima saopštenje vojnog vrha. Piše gore: "Saopštenje Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu o besomučnoj antiarmijskoj kampanji". 7. maj 1991. godine, tabulator 66.
SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Našao sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, molim vas pogledajte šta tu, o čemu govori vojni vrh. Je li to reagovanje na napade na JNA?
SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je saopštenje Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu o besomučnoj antiarmijskoj kampanji ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I propagandi i tako dalje da ne citiramo sve. Evo da počnemo negde od šestog reda "ovih dana kada je Jugoslovenska narodna armija". Pročitajte to, molim vas?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Ovih dana kada Jugoslovenska narodna armija ulaže krajnje napore da spreči širenje sve opasnijih međunacionalnih oružanih sukoba u Republici Hrvatskoj, antiarmijska kampanja i napadi na armiju dostižu kulminaciju upravo na teritoriji te republike. U tome neposredno učestvuju i pojedine ličnosti na najvišim državnim i društvenim položajima sa očiglednom namerom da konfrontiraju narod sa armijom i onemoguće izvršavanje njenih zadataka u obezbeđivanju uslova za miran i demokratski rasplet jugoslovenske krize. Prema izvještajima nekih javnih glasila predsednik Republike Hrvatske Franjo Tuđman u razgovoru koji je 5. maja imao u Trogiru, između ostalog, je postavio pitanje zašto se nije išlo demonstrirati pred komandom Vojno-pomorske oblasti tako da i svet vidi kako ovo nije samo borba vrhovništva nego celog naroda Republike Hrvatske. Podstaknuti i tim pozivom, u inače izuzetno napetoj političkoj situaciji, danas je na desetine hiljada građana opkolilo zgradu komande Vojno-pomorske oblasti u Splitu. Učesnici ovih militantnih rušilačkih demonstracija napali su posade vozila vojne policije koje su spolja obezbjeđivale zgradu komande, a iz mase demonstranata i grupe redarstvenika otvorena je, ničim izazvana, vatra na pripadnike JNA u komandi. Tom prilikom jedan vojnik je ubijen, a jedan ranjen. Život je izgubio pripadnik vojne policije vojnik Gešovski ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ne morate dalje ...
SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: I tako dalje ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... da čitate. Je li piše ovde da je obavešten predsjednik Predsedništva? Je li piše da je ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Obavešten predsjednik Saveznog izvršnog veća Ante Marković?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste. I zahtjevano je hitno održavanje sjednice Predsjedništva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, tada eskaliraju napadi. To je početak eskalacije napada na vojsku. Šta se sada ovde nalazi u sledećem tabulatoru 67? Molim vas pogledajte. To je 7. maj.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tu se nalazi saopštenje. To su stavovi Štaba Vrhovne komande o podizanju borbene gotovosti JNA i tu kaže ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tu se govori šta je ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: I tu kaže: "Pošto Predsjedništvo SFRJ i drugi savezni organi nijesu uvažavali ocjene i predloge Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu u vezi sa stanjem u zemlji, jugoslovensko društvo je već ušlo u građanski rat. Način na koji je Jugoslovenska narodna armija do sada upotrebljavana u spriječavanju međunacionalnih sukoba više ne može biti efikasan. Na svaki napad na pripadnike jedinica i objekte JNA kakvi su uz prve vojničke žrtve već počeli, armija će uzvratiti po pravilima borbene upotrebe, što znači i upotrebom vatre".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to znači da armija uopšte nije do tada ni pucala?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne. Armija se, ja to mogu odgovorno da kažem, ne samo do tada, uzdržano ponašala, nego se armija uzdržano ponašala za čitavo vrijeme trajanja jugoslovenske krize, pa čak i ratnih dejstava, u toku čitave 1991. godine, pa i 1992. godine. Meni je gospodin Alija Izetbegović kada sam se sa njim 1992. godine našao u Skoplju, kazao da svuda tamo gde je Jugoslovenska narodna armija nema međunacionalnih sukoba i da nema tenzija upravo zbog ponašanja armije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na taj vaš sastanak ćemo doći, na taj vaš sastanak sa Izetbegovićem u Skoplju. Kako je Predsedništvo SFRJ reagovalo na donošenje ovih raznih pravnih akata u zapadnim

jugoslavenskim republikama kojima se na pravnom planu, dakle kršenjem Ustava SFRJ, vršila secesija?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, Predsjedništvo je odmah ocijenilo da se radi o nezakonitim, protivustavnim aktima jednostrane secesije, da se radi jednostavno o jednom narušavanju Ustava SFRJ, a mislim da je Savezno izvršno vijeće, nisam siguran baš ili Savezno vijeće skupštine SFRJ, na ta akta secesionističkih republika reagovalo na taj način što je pokrenulo inicijativu kod saveznog Ustavnog suda SFRJ da Ustavni sud SFRJ da svoje mišljenje o tim secesionističkim aktima. I Ustavni sud SFRJ je, ako se ja ne varam, negdje 20. jula, mislim da je bilo 20. jula izdao svoje saopštenje, zapravo donio odluku i ocijenio ova akta kao protivustavna i nezakonita.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da iskoristimo priliku, pošto ste govorili o pokretanju onih događaja u Sloveniji, ovde u sledećem tabulatoru 74 je odluka Saveznog izvršnog veća koja se odnosi na intervenciju u Sloveniji. Vi ste je pominjali i treba je uvesti kao dokazni predmet. Tabulator 74, samo pročitajte, samo pročitajte "Savezno izvršno veće na sednici održanoj u noći između 25. i 26. juna, predsedavao ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Predsedavao Ante Marković. Na toj sjednici doneta je odluka o neposrednom obezbjeđivanju izvršavanju saveznih propisa o prelaženju državne granice na teritoriji Republike Slovenije i u vezi sa tim", je li "Sekretarijat Saveznog izvršnog vijeća za informisanje obavještava da je doneta odluka koja glasi, pod 1 ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ne moramo da čitamo celu odluku. "Naređuje se saveznoj policiji da to uzme ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda pod tačkom 2 šta kaže?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U tački 2: "U neposrednom obezbjeđivanju izvršavanja saveznih propisa o prelaženju državne granice Savezni sekretarijat će ostvariti neposrednu saradnju sa Saveznim sekretarijatom za narodnu odbranu kako bi se angažovale i granične jedinice JNA za obezbjeđivanje državne granice i na graničnim prelazima i u naseljenim mestima u pograničnom pojasu. Način ostvarivanja saradnje iz stava 1 ove tačke sporazumno će utvrditi savezni sekretar za unutrašnje poslove i savezni sekretar za narodnu odbranu".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Je li to bila odluka SIV-a koja je proizvela, posle koje su nastupili sukobi u Sloveniji i pobijeni oni vojnici?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je vojska uopšte učestvovala u nečem što bi se moglo nazvati ratom?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne. Ja, ako to nešto znači, čak mislim da je, tamo je na osnovu ove odluke Saveznog izvršnog vijeća upućeno svega 1.990 vojnika koji su trebali da pruže pomoć odredu savezne policije, dakle Saveznom sekretarijatu za unutrašnje poslove i grupi radnika Savezne uprave carina. Tamo je, ja sam i više puta to javno isticao, čini mi se da je odluka o slanju tih 1.990 vojnika po mojoj procjeni i najkrupnija greška koju je vojni vrh u toku čitavog raspleta jugoslovenske krize napravio. Naime, pogrešno su procijenili da će se tako mali kontigent pripadnika Jugoslovenske narodne armije koji je samo tamo poslat kao ispomoć Ministarstvu unutrašnjih poslova i carine, da će se oni naći u okruženju i suočiti se sa otvorenim sukobom 35.000 pripadnika Teritorijalne odbrane Slovenije koji su već bili i moderno naoružani. Tamo je, istina, brzo uspostavljeno primirje. U toku tog izvršavanja zadatka armija je bila zaista dosta efikasna. Ja mislim da je u toku 24 časa ona uspjela da obezbjedi da budu zaposjednuti gotovo svi prelazi na granici i za vrijeme te operacije poginulo je svega osam pripadnika Jugoslovenske narodne armije, od čega su pet pripadnika bili piloti, dva vojna helikoptera koji su prenosili hranu za ove blokirane kasarne koje u mirnodopskim uslovima su bile na teritoriji Slovenije. A nakon zaključenog primirja i konkretnih odluka Predsjedništva od 4. jula, pa praktično do donošenja odluke o izvlačenju jedinica JNA sa teritorije Slovenije, mi smo imali 22 poginula pripadnika Jugoslovenske narodne armije, iako je bilo zaključeno primirje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite, molim vas, vi ste tada bili član Predsedništva SFRJ, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: I potpredsjednik Predsjedništva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I potpredsednik Predsedništva. Kad ste vi saznali za ovu odluku SIV-a koju ste maločas citirali iz tabulatora 74 i za taj pokret trupa?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam saznao kada je to već provedeno. Dakle, mi zaista nijesmo učestvovali u tome ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako je bilo moguće da dođe do toga, a da Predsedništvo SFRJ ništa ne zna o tome?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, Savezno izvršno vijeće se tada, zapravo nijesam još bio. Pogriješio sam u ovome ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je 26. juni 1991. godine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je 26. juni. Još nije bilo konstituisano Predsjedništvo, ali Savezno vijeće skupštine SFRJ se sastalo i pozvalo je Savezno izvršno vijeće kao u tom trenutku sobzirom na blokadu i nekonstituisanje Predsjedništva, pozvalo je da obezbjede provođenje ustavnosti i poštovanje ustava, tako da je Savezno izvršno vijeće pozivajući se na odluku Saveznog vijeća skupštine donjelo ovu odluku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas objasnite, da ne bude neke zabune, vi ste ...

SUDIJA BONOMI: Mogu li da vas pitam u čemu je značaj toga što Predsedništvo nije bilo sazvano?

SVEDOK KOSTIĆ: Je li to meni pitanje, gospodine Bonomi?

SUDIJA BONOMI: Da. Šta to znači da Predsedništvo nije bilo sazvano?

SVEDOK KOSTIĆ: U principu, prema nadležnostima iz ustava ovakva odluka o upućivanju jedinica Jugoslovenske narodne armije bi pripadala u principu Predsjedništvu SFRJ kao civilnoj Vrhovnoj komandi. Ali Predsjedništvo je tada bilo još uvijek u stanju blokade i zbog takve situacije onda je savezna Vlada praktično se našla kao institucija, kao najviši državni organ pozvan da zaštiti ustavnost.

SUDIJA BONOMI: To je posle onih teškoća u martu kada Predsedništvo nije funkcionisalo onako kako je trebalo. Da li je to situacija?

SVEDOK KOSTIĆ: A to je situacija i poslije ovih promjena kad već u maju nijesmo Mesića izabrali za predsjednika Predsjedništva u dva pokušaja. Predsjedništvo je bilo u blokadi praktično i tek smo 30. juna na 1. juli izabrali i konstituisali Predsjedništvo.

SUDIJA BONOMI: Dok se bavimo ovom temom, i dalje sam zbunjen kada je reč o datumu koji ste istakli kao datum kada je Mesić postao potpredsednik. Možete li da mi kažete kojeg datuma je on praktično postao potpredsednik Predsedništva?

SVEDOK KOSTIĆ: Ja ne znam tačan datum kada je on postao potpredsjednik Predsjedništva SFRJ, ali imajte u vidu da je tu riječ o 1990. godini, kada je zamjenio Stipu Šuvara. Ja mislim da je to bio oktobar, oktobar 1990. godine. A sve ovo drugo što pričam o izboru ...

SUDIJA BONOMI: Dobro. Hvala, hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U to vreme kada se taj događaj u Sloveniji i to što je posle dalje nazvano ratom u Sloveniji, Mesić je bio potpredsednik Predsedništva, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da. Još uvijek nije bio izabran za predsjednika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Još uvek nije bio izabran on za predsednika?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je predsedavao sednicama Predsedništva?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, nije bio ni gospodin Jović. Praktično njima su prestali mandati 15. maja prema pravilniku o radu Predsjedništva, ali smo mi ta taj mjesec i po dana koliko je Predsjedništvo bilo u blokadi, donjeli bili neku odluku o tome ko će sazivati sjednice Predsjedništva, ko će primati akreditive, ko će izvršavati one obaveze koje po ustavu pripadaju Predsjedništvu. Jednom je sjednicu sazivao Vasil Tupurkovski, drugi put Jugoslav Kostić. Mislim tako, dva puta je to bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro da li se Predsedništvo moglo sastati i u vezi sa ovim da je bilo obavješteno o ovoj odluci SIV-a?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, moglo se. Mi smo se sastajali. I bez obzira što nije bilo konstituisano Predsjedništvo mi smo se sastajali i raspravljali o mnogim pitanjima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ali vi ste saznali za to u Predsedništvu tek kad je pokret trupa izvršen?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala. Samo da proverim tačan broj ovog paragrafa. Da, u paragrafu 100 hrvatske optužnice piše: "Dana 19. maja 1991. godine Hrvatska je održala referendum na kojem su glasači već velikom većinom glasali za nezavisnost od SFRJ. Dana 25. juna 1991. godine Hrvatska i Slovenija proglasile su nezavisnost od Jugoslavije. Dana 25. juna 1991. godine JNA je preduzela akciju da spreči otepljenje Slovenije". Dakle to je ovo šta piše, a to je ovo šta se stvarno događalo, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, je li JNA preduzela akciju da spreči otepljenje Slovenije ili je Savezno izvršno veće ovlastilo, pre svega, policiju, a JNA da pomogne policiji u zauzimanju graničnih prelaza?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Već sam rekao, savezna Vlada kojoj je predsedavao gospodin Ante Marković donijela je odluku kojom je obavezala sekretarijat, Savezni sekretarijat unutrašnjih poslova SFRJ kao organ Vlade i Saveznu upravu carina, isto kao savezni organ da preuzmu funkcije na granici SFRJ na teritoriji Slovenije koje je prethodno slovenačka Teritorijalna odbrana i unutrašnji poslovi Slovenije nasilno bili zauzeli, skinuli jugoslovenske oznake i tako dalje. A istom odlukom Savezno izvršno vijeće je obavezalo Savezni sekretarijat za narodnu odbranu koji je isto tako organ savezne Vlade da pomogne Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi carina ukoliko oni u realizaciji ovih zadataka budu imali teškoća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je prema vašim saznanjima ...

SUDIJA ROBINSON: Profesore, kako su obično bile održavane granice? Ko je bio na granicama?

SVEDOK KOSTIĆ: Granice su, što se tiče čitavog prostora, granice je čuvala Jugoslovenska narodna armija. Postojale su karaule na kojima je bila prisutna Jugoslovenska narodna armija, a same granične prelaze je čuvala policija i tamo su bile policijske snage i ljudi iz Savezne uprave carina, na samim graničnim prelazima.

SUDIJA ROBINSON: Kada kažete policija da li mislite na lokalnu policiju?

SVEDOK KOSTIĆ: Ne bih mogao tačno odgovoriti na to pitanje. U svakom slučaju ta policija koja je čuvala granične prelaze i bila na graničnim prelazima, to je nadležnost Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove. A da li su neposredni izvršioци bili tamo sa teritorije Slovenije ili sa neke druge teritorije, to vam ne bih znao reći. Pretpostavljam i normalno bi bilo da je najveći broj izvršilaca bio sa teritorije Slovenije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Uostalom, kada je reč ...

SUDIJA ROBINSON: Dakle, to nije bila isključivo savezna odgovornost, nije bila u celini savezna odgovornost. Pokušavam to da saznam. Da li je to bila isključivo savezna odgovornost?

SVEDOK KOSTIĆ: Isključivo savezna odgovornost.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Hvala.

SVEDOK KOSTIĆ: Graničnih prelaza i carine, isključivo Savezna uprava carine, isključivo savezna.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas da se uvede i ovaj tabulator 74 sa odlukom Saveznog izvršnog veća, odnosno Savezne vlade u vezi sa ovim. Već smo ga prošli.

SUDIJA ROBINSON: Vi ste prošli kroz nekoliko tabulatora. Sve ćemo ih uvrstiti u spis.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Uvrstićemo takođe i video snimke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Dakle ...

SUDIJA ROBINSON: Koliko sam shvatio, neki dokumenti nisu prevedeni. Te ćemo uvrstiti u svrhu identifikacije dok čekaju prevod.

SUDIJA KVON: Pretpostavljam da su brojevi tabulatora za nekoliko video snimaka ustvari tabulator 87, da su svi ti video snimci pod tabulatorom 87. Nadam se da se mogu malo bolje organizovati po redosledu. Izvolite, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je Predsedništvo preduzimalo radi zaustavljanja rata? Najpre u Sloveniji.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Predsjedništvo je 4. jula održalo jednu veoma značajnu sjednicu, dakle tada je već bilo konstituisano i donijelo je nekoliko veoma značajnih odluka koje su kasnije praktično pretočene u Brionsku deklaraciju 7. jula do koje došlo opet bez našega znanja kada je evropska trojka na poziv gospodina Ante Markovića, gospodina Budimira Lončara i gospodina Tupurkovskog iz Predsjedništva pozvana da dođe na Brione.

SUDIJA BONOMI: Da li mislite 7. jun ili 7. jul?

SVEDOK KOSTIĆ: 7. juli. 4. juli sjednica Predsjedništva, 7. jula Brionska deklaracija, a ne 8. jula kako piše u optužnici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da pogledamo sad par dokumenata koji su toga i oko toga datuma. Naime, u tabulatoru 13 je saopštenje sa sednice Predsedništva od 27. juna 1991. godine. Pogledajte taj, vi ste u to vreme član Predsedništva, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Oprostite, hoćete li mi samo reći tabulator?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tabulator 13.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: A, 13, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je sednica kojom je predsedavao upravo u duhu onoga šta ste vi maločas rekli, Jugoslav Kostić.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Član Predsedništva. A učestvovali predsednik saveznog Parlamenta i Savezni sekretar za unutrašnje poslove. Inače ova sednica je, kao što se vidi, sazvana bila na predlog Saveznog saveta za zaštitu ustavnog poretka čiji je predsednik bio Bogić Bogičević, član Predsedništva iz Bosne i Hercegovine, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da. Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je ovde suština zauzimanja i stavova Predsedništva SFRJ na bazi predloga koji dakle daju Savet za zaštitu ustavnog poretka, kome predsedava Bogić Bogičević i Ministarstvo unutrašnjih poslova?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, tu je rečeno da je Predsjedništvo SFRJ ocjenilo da je poslednjih dana jugoslovenska kriza kulminirala, da je došlo do novog dramatičnog pogoršanja političko-bezbjednosne situacije u zemlji, posebno usvajanjem akata Skupštine Republike Slovenije i Sabora Republike Hrvatske o samostalnosti i nezavisnosti. Dakle, to je bilo dva dana ranije, ovih republika. Predsjedništvo SFRJ smatra da se ovim aktima najdirektnije ugrožavaju teritorijalna cjelokupnost Jugoslavije, njene državne granice i međunarodno pravni suverenitet. Konstatovano je da se radi o protivustavnim i jednostranim aktima koji namaju nikakav legalitet i legitimitet na unutrašnjem i spoljnom planu i da kao takvi ne mogu imati ustavno-pravno dejstvo. Tu je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li je ovo Predsedništvo bilo u punom sastavu? Dakle, ono još nije izabralo predsednika i potpredsednika, odnosno vi i ovaj ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Predsjedništvo je bilo u punom sastavu, nisam siguran da li je gospodin Drnovšek bio na toj sjednici. Mislim da gospodin Drnovšek nije prisustvovao toj sjednici, ali nisam siguran.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali svi ostali jesu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Uključujući i Mesića?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tu je bio još i predsjednik Skupštine SFRJ, Savezni sekretar za unutrašnje poslove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala. Molim da se i ovaj dokument uvede. To je tabulator 13. A da pogledamo sad tabulator 15. To je saopštenje Predsedništva od 1. jula.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Dakle, to je bilo istog dana, jer praktično 1. jula u ranim časovima jutarnjim Mesić je izabran za predsjednika, a ja za potpredsjednika i tada smo održali tu sjednicu Predsjedništva kojoj je predsjedavao gospodin Stjepan Mesić ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To se vidi.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tu je bio i predsjednik savezne Vlade Ante Marković, bio je Savezni sekretar za unutrašnje poslove, Petar Gračanin i zamjenik Saveznog sekretara za narodnu odbranu, admiral Stane Brovet.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koji je inače Slovenac?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A govori se o Sloveniji?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Na toj sjednici Predsjedništvo je zaključilo: "1), da se odmah i bezuslovno prekinu svi sukobi, poštuje primirje, zaštite životi ljudi i uspostavi mir u cjeloj zemlji, prekinu svi oblici blokade i pritisaka, ucena i neprijateljstva. Pod dva, da se oslobode svi pripadnici JNA i članovi njihovih porodica, pripadnici Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove, carine i drugih saveznih organa kao i organa Republike Slovenije koji su lišeni slobode".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, ovde se pominju da se oslobode i članovi porodica. Šta vi znate o neslobodi članova porodica ovih ljudi u to vreme?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, Teritorijalna odbrana Slovenije je u tim danima i drugi naoružani sastavi su u to vrijeme ne samo zarobili jedan broj pripadnika odreda Saveznog sekretarijata unutrašnjih poslova i pripadnika Savezne uprave carina koji su po zadatku vlade otišli tamo da povrate ustavno stanje na granicama. Zarobili su jedan broj pripadnika Jugoslovenske narodne armije, ali su i nešto ranije već praktično bili

blokirali kasarne Jugoslovenske narodne armije na teritoriji Slovenije, jer Jugoslovenska narodna armija na svim područjima, pa i na teritoriji Slovenije u mirnodopskim uslovima imala locirane svoje kasarne. A mi smo tamo na teritoriji Slovenije u tim jedinicama imali starješine vojne koji nijesu bili samo sa teritorije Slovenije, nego i iz mnogih drugih područja Jugoslavije. Oni su imali tamo svoje porodice, svoje stanove i tako dalje, tako da su te mjere od strane blokade u smislu onemogućavanja pokreta i tako dalje preduzete i prema ženama i djeci ovih naših vojnih starješina koji su tamo u Sloveniji bili u tim mirnodopskim uslovima i vršili svoju dužnost u JNA.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To je bio ustvari, to je bila prva sedinca kojom je predsedavao Mesić. I ovi su isto stavovi jednoglasno usvojeni?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Sad dolazimo i na ovaj dokument koji ste vi pomenuli u svom odgovoru, to je 4. juli 1991. godine u tabulatoru 16. To je sledeća sednica Predsedništva. Opet predsedava predsednik Stjepan Mesić i učestvuju predsednik skupštine, predsednik Vlade, ministri odbrane, inostranih poslova.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja ocenjujem da je ovo bila izuzetno važna sjednica. Na žalost, nisu provedene ove odluke i zaključci i koliko god je ograničeno vrijeme, mislim da bi dobro bilo da se ove tačke, ovih nekoliko tačaka i pročita.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa nema ih mnogo. Nema ih mnogo ...

SUDIJA ROBINSON: Ne. Dozvolite optuženom da postavi pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, šta je odlučilo, ovde se kaže "Odluka". Dakle, nije saopštenje, nego odluka, odlučilo je Predsedništvo Jugoslavije i to je na toj sednici gde su svi članovi Predsedništva. Je li to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da se prvo uspostavi prvobitno stanje na granici SFRJ odmah i određuju i vreme. Da se deblokiraju jedinice i ustanove JNA.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da se sva sredstva, ali to je i oročeno tačno bilo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da svaka ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Najkasnije do 12.00, recimo, da se uspostavi prvobitno stanje na granici SFRJ najkasnije do 12.00, 7. jula 1991. godine. Da se obezbjedi potpuno deblokiranje jedinica i ustanova Jugoslovenske narodne armije i da se to završi do 5. jula do 12.00. Sva sredstva i objekte JNA i Saveznog sekretarijata unutrašnjih poslova kao i druga sredstva saveznih organa i Republike Slovenije da se vrate do 12.00, 5. jula, dakle do narednog dana u podne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta se govori ovde o oružanim sastavima ...

SUDIJA ROBINSON: A šta tačno znači, šta se podrazumeva ovim izrazom "blokada"?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta se želi da kaže ovim izrazom "potpuno deblokiranje jedinica i ustanova JNA"?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, zbog toga što su sve kasarne na teritoriji Slovenije bile blokirane od Teritorijalne odbrane Slovenije i drugih oružanih sastava Slovenije tako da je to vjerovatno ta mjera sa njihove strane preduzeta da bi se onemogućio pokret jedinica Jugoslovenske narodne armije iz tih kasarni. Onemogućeno je bilo, to je bila potpuna blokada. Onemogućeno je bilo, ovaj, čak i vozilima da izlaze da bi se obezbjedilo snabdjevanje hranom, namirnicima, sanitetskim materijalom. To je dotle išlo da čak u nekim slučajevima nijesu mogli iz tih kasarni izvesti ranjene da bi im se mogla ukazati ljekarska njega u bolnicama, da ne kažem i poginule da bi bili sahranjeni. Dakle, to je bila kompletna, potpuna blokada. A ako se iz kasarne izlazilo, onda se morao imati taj ausvaj, ovaj, kao dozvola Teritorijalne odbrane Slovenije da se može izaći iz kasarne.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li iz ovga proizilazi da vojska uopšte nije upotrebljavala silu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da. Ona je upotrijebila silu, ali ne po živoj sili i to na nekoliko mjesta gdje su od strane Teritorijalne odbrane, stanovništva, drugih naoružanih sastava blokirani bili pravci prilaza ovim graničnim prelazima. Dakle, tamo su bili postavljeni kamioni natovareni pijeskom, drugim materijalom i tako dalje, kamioni sa prikolicama i tako dalje. Zaprečavani su putevi. Dakle, na nekoliko mjesta je armija upotrijebila oružje da bi uklonila te prepreke da bi se moglo proći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ne prema živoj sili?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne prema živoj sili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne prema ljudima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SUDIJA ROBINSON: Ovo se sve odnosi na Sloveniju?

SVEDOK KOSTIĆ: Šta, gospodine Robinson?

SUDIJA ROBINSON: Ovo upravo o čemu smo sad govorili, deblokiranje JNA i ovo objašnjenje koje ste nam vi dali, to se sve odnosi na Sloveniju. A da li se ista stvar dešavala i u Hrvatskoj?

SVEDOK KOSTIĆ: Potpuno preslikani scenario i ne samo u Hrvatskoj, nego i u Bosni i Hercegovini, na žalost, kasnije. Sa tim što se u Hrvatskoj to dešavalo gotovo istovremeno kao i u Sloveniji, a u Bosni kasnije nešto. Možda nekih godinu dana.

SUDIJA ROBINSON: Pitam to, gospodine Miloševiću, zato što se bavimo Hrvatskom i Bosnom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, razumem to, ali ovo paralelno eskalira, ovi događaji i u Sloveniji i u Hrvatskoj, a kasnije nešto, naravno, i u Bosni i Hercegovini. Ovde se traži da se oružani sastavi Teritorijalne odbrane

povuku u mirnodopske lokacije i tako dalje. Je li to bila jedinstvena odluka Predsedništva?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je bila jedinstvena odluka Predsedništva. Mislim, ali ne mogu da tvrdim, ali mislim da ni na ovoj sjednici nije bio gospodin Janez Drnovšek iz Slovenije kao član Predsedništva. A za praćenje i realizaciju ovih zaključaka Predsedništvo je jednoglasno zadužilo doktora Vasila Tupurkovskog i Bogića Bogičevića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, članove Predsedništva iz Makedonije i Bosne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je JNA ispunila zahteve Predsedništva iz ove odluke?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jugoslovenska narodna armija je u cjelini izvršila odluke Predsedništva, ali Teritorijalna odbrana i drugi oružani sastavi iz Slovenije nijesu ispoštovali i to se najbolje može vidjeti iz stenograma sa sjednice Predsedništva SFRJ od 8. jula gdje su gospoda Vasil Tupurkovski i Bogić Bogičević kao zaduženi na ovoj sjednici Predsedništva prethodnoj da prate izvršenje zaključaka, podnjeli svoj izvještaj. Taj stenogram je veoma obiman. Ja mislim da je on preveden na engleski. U tabulatoru se nalazi, ali ono što je osnovni rezime njihovih izvještaja na sjednici od 8. jula jeste da slovenačka Teritorijalna odbrana nije ispoštovala zaključke Predsedništva SFRJ.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, da li možemo prvo u vezi sa tim, sobzirom na datume, da vidimo šta stoji u izjavi saveznog sekretara za narodnu odbranu Veljka Kadijevića od 6. jula? Dakle, ovo je bila odluka Predsedništva od 4. jula. Imamo izjavu Veljka Kadijevića od 6. jula u tabulatoru 69. Da li možete to da pogledate i da nađete?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Našao sam.

SUDIJA ROBINSON: Koji je broj tabulatora?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: 69.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pošto smo mi na sjednici Predsedništva od 4. jula donjeli vrlo jasne zaključke koje smo oročili, kao što sam maloprije

pročitao, u nekoliko tačaka su oni oročeni bili sa 5. julom do 12.00, a u nekim tačkama do 7. jula, sa izjavom javnosti oglasio se general armije gospodin Veljko Kadijević kao načelnik Štaba Vrhovne komande oružanih snaga SFRJ i u tom tabulatoru stoji i naslov tog njegovog obraćanja "suština mir, a ne rat, interes svih".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta on govori?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa on, ovaj ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta on kaže o tome ko šta traži? On kaže ovde, pogledajte ovu drugu stranu: "Jedni zahtevaju da se armija zatvori u kasarne i odatle mirno posmatra raspad zemlje i krvavo orgijanje".

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Drugi traže da armija preuzme ulogu odlučujućeg društvenog arbitra, da sruši rukovodstvo i preuzme vlast u zemlji. Mi smo od početka znali da obe ponuđene alternative neminovno vode istom kraju."

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Da se armija zatvorila u kasarne, plamen međunacionalnih oružanih sukoba već bi zahvatio znatan deo zemlje. Jugoslavija bi se neizbežno raspadala na najdramatičniji mogući način. Ni preuzimanje vlasti nije dolazilo u obzir. Unutrašnja kriza u svakoj zemlji, pa tako i u Jugoslaviji ne može se trajno razriješiti upotrebom vojske, već jedino političkim sredstvima."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta on sad kaže? "Zato smo se u obezbeđivanju mira i stvaranju uslova za demokratsku transformaciju društva opredelili za obazrivo angažovanje jedinica na kriznim žarištima i dosledno poštovanje ustavnosti i zakonitosti. Na žalost, osim verbalne, drugu podršku o tome nismo imali."

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa dalje kaže: "Nikada i ništa armija do sada nije uradila na svoju ruku". Dakle to je treći pasus odozdo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Na strani 308: "Nikada i ništa armija do sada nije uradila na svoju ruku izvan ustavnih ovlašćenja i odluka nadležnih saveznih institucija. Jedinice JNA su i u Sloveniji angažovane u skladu sa

svojim ustavnim obavezama u očuvanju integriteta Jugoslavije i na osnovu zaključaka Saveznog veća skupštine SFRJ i odluke Saveznog izvršnog veća”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I on ovde poziva na podršku ovoj odluci Predsedništva i da se sve reši mirom?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vojska se suprostavlja tim pojavama i ne staje ni na čiju stranu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to ono šta možete da zaključite?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno i nesporno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, u tim danima, u tim nedeljama paralelno teče angažovanje predstavnika Evropske zajednice, u to vreme još nije bila Evropska unija (European Union), Evropska zajednica.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakvi su bili stavovi Evropske zajednice u očuvanju ili neočuvanju, evo da budemo potpuno neutralni, jugoslovenske države i da li su se ti stavovi menjali?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Sve do 17. decembra 1991. godine stavovi Evropske zajednice su i deklarativno, njihovo izjašnjavanje je bilo na liniji očuvanja integriteta Jugoslavije i cjelokupnosti Jugoslavije, na liniji mirnog i političkog sveobuhvatnog rješenja jugoslovenske krize, a protiv jednostranih akata secesije. Nama je evropska trojka prilikom izbora gospodina Mesića 30. juna na 1. juli, sama predložila tri tačke koje su bile jako važne. Jedna tačka je bila da odmah prestanu svi sukobi, druga tačka da će Evropska zajednica svojim autoritetom i svojim uticajem prisiliti hrvatsko i slovenačko rukovodstvo da odustanu od jednostranih akata secesije, da vrate stanje na ustavni položaj od prije 25. juna i da će oni svojim uticajem obezbjediti da slovenačko i hrvatsko rukovodstvo ne blokiraju savezne institucije povlačenjem svojih predstavnika iz tih organa. Misli se na Predsjedništvo, na saveznu Skupštinu, na Ustavni sud, Saveznu upravu carina, saveznu Skupštinu i tako dalje. I treća tačka je bila da mi damo saglasnost za izbor gospodina Mesića za predsjednika. Mi koji smo se do tada opirali izboru gospodina Mesića, mi smo tada, dan prije njegovog izbora izdali javno saopštenje i

kazali smo, ako Evropska zajednica na sebe preuzima odgovornost za ove prve dvije tačke oko deblokade jugoslovenskih saveznih institucija i ako preuzima odgovornost da Sabor Hrvatske i Skupština Slovenije zamrznu ova svoja akta o otcjepljenju, a da se traži političko rešenje, onda ćemo mi u toj pretpostavljenoj situaciji dati glas i gospodinu Mesiću. Međutim, na samoj sjednici Predsjedništva kada je Mesić biran i zato sam ja ostao do kraja protiv njegovog izbora, nama je evropska trojka saopštila da je slovenačka Skupština donijela o zamrzavanju akata o otcjepljenju, ali da hrvatski Sabor to nije uradio. I ja sam nakon toga saopštio da i dalje ostajem protiv izbora gospodina Mesića i da je prvi uslov da hrvatski sabor zamrzne ove svoje odluke o jednostranom aktu otcjepljenja. Dakle, sve što je kasnije radila Evropska zajednica, ja moram reći, da je moj utisak, mi smo našu tačku ispunili, iako to nije bio osnovni problem jugoslovenske krize, izbor Mesića ili ne, drugi su mnogo krupniji problemi bili, ali je Evropska zajednica očigledno ili zaboravila ili nije uspjela da svoj dio obaveza iz tog paketa izvrši. Drugim riječima, nije uspjela da privoli hrvatsko i slovenačko rukovodstvo da se prestane sa sukobima, jer smo najviše žrtava u armiji imali do toga primirja, niti je uspjela da hrvatskom i slovenačkom rukovodstvu nametne obavezu da ne blokiraju savezne institucije. Došlo je odmah, ovaj, do blokade savezne Skupštine, do pokušaja blokade i samog Predsjedništva SFRJ, do povlačenja pojedinih predstavnika čak i iz savezne Vlade ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, profesore. Gospodine Miloševiću, vreme je za pauzu. Ali želim da vam kažem da iako ovaj kontekst nije sasvim nevažan za ovu optužnicu, naprotiv, ima tu neke relevantnosti, imajući u vidu vremensko ograničenje koja ste vi sami sebi nametnuli time što ste toliko vremena posvetili jednom delu, a tako malo vremena ostavili za druga dva dela optužnice, možda biste trebali da zaključite da vam je u interesu da mnogo brže prođete kroz ostale teme vezane za navode u optužnici, za navode o počinjenim krivičnim delima. Tako da biste sada trebali manje da se zadržavate na pitanjima opšteg konteksta, a više da se usredsredite na konkretna krivična dela za koja se teretite. Naravno, na vama je da to odlučite. A sada idemo na pauzu od 20 minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, nema nijednog krivičnog dela u tome šta vi nazivate optužnicom sa kojim ja imam ikakve veze.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

prevodioci: Mikrofon, molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, samo kratko o ovome šta ste malopre objašnjavali kako se kretala ta pozicija Evropske unije. Da li se sećate da su 26. marta Savet ministara (Council of Ministers) Evropske zajednice usvojili Deklaraciju o Jugoslaviji (Declaration on Yugoslavia), gde je, citiram: "Ujedinjena i demokratska Jugoslavija ima najbolje izgleda da se skladno integriše u novu Evropu (Europe)"? Sećate li se te njihove deklaracije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda 9. jula Evropski parlament (European Parliament) u Strazburu (Strasbourg) Rezoluciju o Jugoslaviji (Resolution on Yugoslavia) gde izričito ne podržava jednostrane akte o secesiji Hrvatske i Slovenije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, onda Deklaracija Saveta ministara od 8. novembra gde je zahtevala postizanje sveukupnog rešenja jugoslovenske krize i bilo kakvo priznanje nezavisnosti bez i mimo sveobuhvatnog rešenja su smatrali neprihvatljivim.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, to je jedan niz njihovih akata. A onda na kraju 1991. godine, 17. decembra deklaracija o kriterijumima za priznavanje novih država u istočnoj Evropi i Sovjetskom savezu (Soviet Union) i Deklaracija o Jugoslaviji kojom se sve jugoslovenske republike pozivaju da do 23. decembra podnesu zahtev za priznanje?

prevodioci: Molimo optuženog da govori sporije radi prevoda.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, prevodioci vas mole da govorite sporije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, imamo jedan čitav niz njihovih stavova kojim se podržava integritet Jugoslavije, kojim se osuđuje bilo kakva secesija, jednostrani akti i tako dalje, da bi na kraju decembra rekli da jugoslovenske republike koje žele podnesu zahtev za priznanje. Da li se toga sećate?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Sjećam se odlično. I to je sve tako kako ste kazali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, šta je bio razlog tome? Da li se sećate? Da li ste vi imali neko objašnjenje?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa razlog tome, pa ja mislim da je razlog tome dao sam gospodin Mesić najbolje. I moje procjene se slažu sa onim što je on u svojoj knjizi 1994. godine javno saopštio. Srušen je Berlinski zid (Berlin Wall), došlo je do ujedinjenja Njemačke, došlo je do debalansa snaga u Evropi. Njemačka je preko noći postala prvorazredna ekonomska i politička sila. Gospodin Mesić sam kaže da su i gospodin Kol (Helmut Kohl), savezni kancelar Njemačke i gospodin Genšer (Hans-Dietrich Genscher), tada ministar inostranih poslova od prvoga dana bili za osamostaljenje Hrvatske i otcjepljenje Hrvatske, da je na njegove česte pritiske i Tuđmanove pritiske na njih da se oglase i tako dalje, da su oni govorili da će to doći sve u svoje vrijeme, da moraju voditi računa i o Evropi i o drugim zemljama u Evropi, tako da je Amerike, sa druge strane zaokupljena drugim krupnijim problemima u svijetu, prepustila bila Evropskoj zajednici rješavanje jugoslovenske krize i Njemačka je zahvaljujući takvom uticaju uspjela da u cjelini svoje stavove nametne ostalim zemljama Evropske zajednice. Ja sam čak eto tako kazao i mislim da je to istina velika da se u tim danima kada je Evropska zajednica preuzela bila obavezu da nam pomogne u cilju pružanja dobrih usluga, ni Engleska (England), ni Francuska (France) u tim danima nijesu bile zemlje Čerčila (Wiston Churchill) i de Gola (Charles De Gaulle), nego zemlje Čemberlena (Neville Chamberlain) i Petena (Henry Philippe Petain).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi učestvovali na sastanku na Brionima početkom jula 1991. godine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam učestvovao samo vrlo kratko, jer mi za taj sastanak na Brionima nijesmo ni znali. Mene je gospodin Stjepan Mesić, to je bilo u toku vikenda, obavjestio. Mislim da je u ponedjeljak bila ta sjednica na Brionima, da bi dobro bilo da u ponedjeljak dođem na neku sjednicu na Brione, ali mi nije rekao ni da dolazi evropska trojka ni kakav će to

sastanak biti. Kad sam došao u Beograd, jer sam za vikend bio u Crnoj Gori, pitao sam gospodina Jovića da li on zna o kakvom sastanku se radi. On mi je rekao da ne zna i da nije u toku. Međutim, ja sam brzo saznao da je u pitanju dolazak evropske trojke, to je bilo 7. jula, a mi smo već 4. jula bili donijeli sasvim konkretne zaključke o kojima smo maloprije govorili. Ja sam shvatio da dolazak evropske trojke je želja Evropske zajednice praktično da konačno privole rukovodstva Slovenije i Hrvatske da svoje obaveze izvršavaju, zato smo i smatrali čak u prvo vrijeme da nema potrebe da ponovo idemo jer smo kao Predsjedništvo usvojili mjere 4. jula, ali sam i gospodinu Joviću koji mi je saopštio da nema svrhe sada tamo ići, kazao da bi ipak dobro bilo da pođemo da se sretnemo sa njima da ne ispadne da se sa naše strane blokira taj napor za mirno rješavanje krize i gospodin Jović i ja smo bili tamo. Imali smo kontakte sa predstavnicima evropske trojke, nijesmo znali da će doći do Brionske deklaracije. Pošto smo sve odluke u Predsjedništvu kao najvišem organu države donijeli zajednički 4. jula, smatrali smo da nema potrebe ponovo raspravljati o tim odlukama. Predstavnici Slovenije i Hrvatske su u tim kontaktima sa evropskom trojkom formulisali Brionsku deklaraciju. Ja moram reći da smo mi kao Predsjedništvo tek pošto je ona prihvaćena u saveznoj Vladi, došli u poziciju da raspravljamo o toj deklaraciji. Prihvatili smo je jer su sve tačke iz odluka Predsjedništva od 4. jula bile uključene u Brionsku deklaraciju sa malo pomjerenim rokovima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, kako je izgledao taj sastanak na Brionima? O čemu je raspravljano i kakvi su bili stavovi učesnika?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, mi nijesmo imali nikakav plenarni sastanak u smislu da smo imali nekakav zajednički sastanak tamo. Mi smo samo iskoristili priliku i gospodin Jović i ja iskoristili smo priliku da gospodu iz Evropske zajednice obavjestimo konkretno o tačkama i zaključcima Predsjedništva od 4. jula, o rokovima koje smo utvrdili i zamolili ih da oni sada sa svoje strane izvrše svoj dio obaveza koje su preuzeli prilikom izbora gospodina Mesića za predsjednika Predsjedništva. I mi smo sa time završili. Ostali su kasnije i predstavnici Slovenije, i Hrvatske i članovi Predsjedništva iz ovih republika u razgovorima sa evropskom trojkom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To znači da Brionska deklaracija nije doneta na sednici Predsedništva?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, ali je prihvaćena kasnije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sad pročitacu vam stav 101 hrvatske optužnice: "Evropska zajednica nastojala je posredovati u sukobu. Dana 8. jula 1991. godine postignut je sporazum da Hrvatska i Slovenija suspenduju stupanje na snagu odluke o nezavisnosti na rok od 90 dana do 8. oktobra 1991. godine. Evropska zajednica je na kraju priznala Hrvatsku kao nezavisnu državu 15. januara 1992. godine i Hrvatska je postala članica Ujedinjenih nacija 22. maja 1992. godine". Da li ovi navodi pokazuju stvarnu suštinu sporazuma sa Briona?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U ovim navodima mnogo netačnog ima. Prvo, nije 8. jula, nego 7. jula ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To je manje značajno ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: 7. jula usvojena Brionska deklaracija. Ali ono što je mnogo važnije, ovaj, mislim da autori optužnice ili nijesu shvatili ili su namjerno zaobišli suštinu Brionske deklaracije. Jer suština Brionske deklaracije nije u tome da se odluke o nezavisnosti Slovenije i Hrvatske zamrznu na tri mjeseca, nego da se uspostavi ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću koji je to paragraf optužnice?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: 101.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, nastavite.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Suština Brionske deklaracije nije dakle da se odluke o secesiji pomjere za tri mjeseca, nego je suština te deklaracije da se poštuje uspostava mira, da se u mirnim uslovima traži političko rješenje i da to političko rješenje treba naći u periodu od tri mjeseca. A samo jednom tačkom u Brionskoj deklaraciji, jednom tačkom se pominje uspostava stanja na jugoslovenskoj granici na teritoriji Slovenije od prije 25. juna, ali to se odnosi samo na i tu se pominje 90 dana i to se odnosi samo na Sloveniju, odnosno na uspostavu onog ustavnog stanja od prije 25. juna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, da bismo videli da li je tačno ovo šta piše u tački 101 ili je tačno ovo šta kažete, možda bi bilo najbolje da pogledamo sam tekst Brionske deklaracije. On se nalazi u tabulatoru 63. To je zajednička deklaracija, Brionska deklaracija, 7. jul 1991. godine i tu je u celini dat njen tekst. Da li ste našli tabulator 63?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jesam. Samo meni to nije ...

SUDIJA ROBINSON: To je u "Aneksu 1".

SVEDOK KOSTIĆ: Meni to nema u tabulatoru, ali ja to imam u mojoj knjizi, isto original.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, to je u originalu. I ja imam to isto iz vaše knjige, taj ceo tekst.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Brionska deklaracija, to je strana 363.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Prilog 7, strana 363 moje knjige "1991., da se ne zaboravi".

SUDIJA ROBINSON: Ceo tabulator je posvećen toj deklaraciji, ceo tabulator 1.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Celi tabulator 63 je tekst.

SUDIJA ROBINSON: Tabulator 63, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li biste bili ljubazni da pogledate pošto ste inače rekli sa ste kasnije u Predsedništvu podržali ovu deklaraciju, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li se ovde može reći da je reč o nekoj tromesečnoj suspenziji odluka o nezavisnosti ili o prekidu vatre i pregovorima o kako ovde stoji "svim aspektima budućnosti Jugoslavije"?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, već sam rekao da se ne radi o suspenziji odluka na tri meseca o nezavisnosti, nego o uspostavi mira, dakle prekid vatre, uspostava mira i stvaranje uslova za traženje mirnog rešenja sveobuhvatne jugoslovenske krize.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas pogledajte, pa ćemo se vratiti na početak, posle deklaracije, gde se pominje ovde rok od tri meseca?

Da li je to samo u "Aneksu 1" gde kaže: "Dalji modaliteti za pripremu pregovora"?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I to samo u tački 4 koja se odnosi na bezbednost na ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Na granicama ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Granicama. Dakle, ovde nema nikakvog govora o suspenziji i odluka o nezavisnosti, već se ovde kaže: "Ponovo će se uspostaviti stanje od pre 25. juna 1991. godine, u trajanju perioda suspenzije od tri meseca okončaće se pregovori u cilju obezbeđivanja urednog prenošenja ovlašćenja JNA u ovoj oblasti. Granični režim koji se zasniva na evropskim standardima i dalje čvrsto opredeljenje". Da li još bilo gde se govori o neka tri meseca?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne. Ja se sećam dobro da smo mi baš oko ove zadnje formulacije kada smo usvajali Brionsku deklaraciju na Predsjedništvu raspravljali šta znači ova odredba o evropskim standardima kada je u pitanju granični režim. Inače, nigdje drugo se ne pominje. I tu je nama tada od ovih predstavnika Predsjedništva koji su bili na Brionima i učestvovali u formulisanju deklaracije kazali, nama je gospodin Tupurkovski tada objasnio da vi vjerovatno u traženju rješenja za granicu u ovom periodu do tri mjeseca, ta rješenja trebalo tražiti u smislu evropskih standarda koji se primjenjuju.

SUDIJA BONOMI: Da li biste mogli da mi pomognete, profesore Kostiću, da mi objasnite u tom istom paragrafu citat "pregovore u cilju obezbeđivanja urednog prenošenja ovlašćenja JNA u ovoj oblasti, okončaće se", na šta se to odnosi?

SVEDOK KOSTIĆ: Vidite, ja sam rekao ranije, čini mi se da ste mi vi postavili pitanje, ovaj, odgovorio da granicu i na teritoriji Slovenije i na svim drugim teritorijama, državnu granicu je čuvala Jugoslovenska narodna armija. I tamo su postojale vojne karaule, a ideja i zamisao je bila da se u traženju sveobuhvatnog političkog rješenja, što se same granice tiče, rješenja traže u tom smislu da policija, odnosno Ministarstvo unutrašnjih poslova preuzima ulogu i brige i zaštite granica. Dakle, u tom smislu da se u traženju tih političkih rješenja dio nadležnosti Jugoslovenske narodne armije prenosi na

snage unutrašnjih poslova, odnosno policiju. Kao što je to i sada riješenje, čini mi se, za sve zemlje na teritoriji prethodne Jugoslavije.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da pođemo sada, molim vas, od početka ove zajedničke deklaracije koja je nazvana Brionska deklaracija. U drugom pasusu: "Cilj misije ministarske trojke je bio da stvori odgovarajuće uslove za mirne pregovore između svih strana. Sve strane su primile ka znanju deklaraciju Evropske zajednice i njenih članica od 5. jula 1991. godine i potvrdile svoju obavezu da će se predložiti Evropske zajednice od 30. juna 1991. godine u potpunosti ispuniti". Šta su to predložili Evropske zajednice od 30. juna 1991. godine? Je li to kada je biran Mesić?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste. To su dvije od one tri tačke koje sam ja pomenuo. Dakle, Evropska zajednica je pružila obavezu, da ponovim, preuzela obavezu da sa svoje strane svojim uticajem na hrvatsko i slovenačko rukovodstvo obezbjedi da se poštuju ove odluke o prekidu sukoba i da se ne blokiraju jugoslovenske savezne institucije povlačenjem hrvatskih i slovenačkih predstavnika iz tih saveznih institucija, dakle Skupštine, Vlade, Predsjedništva, Saveznog ustavnog suda i tako dalje. Dakle, to je bila njihova obaveza koju su prihvatili. I jednu i drugu oni, na žalost, nisu uspjeli nametnuti Hrvatskoj i Sloveniji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali oni ovde kažu da bi ovi trebalo da poštuju te obaveze, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste. Pa nama je gospodin Demikelis (Gianni de Michelis), jer zapravo i gospodin Demikelis kao prethodni predsjedavajući ministarske trojke i gospodin Pos, a posebno gospodin Hans van den Bruk (Hans van den Broek) na samoj sjednici su nam kazali: "Molim vas, ove dvije garancije u ime Evropske zajednice mi čvrsto preuzimamo na sebe i mi garantujemo za njih". Na žalost, to je ostalo samo na garancijama i na riječima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta dalje kaže: "Narodi Jugoslavije jedini mogu odlučiti o sopstvenoj budućnosti".

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Došlo je do razvoja nove situacije u Jugoslaviji koja zahtjeva pažljivo nadgledanje i pregovore između različitih strana. Pregovori moraju hitno početi, a najkasnije od 1. avgusta 1991.

godine o svim aspektima budućnosti Jugoslavije bez ikakvih preduslova i na osnovu principa sadržanih u završnom dokumentu iz Helsinkija (Helsinki) i Pariskoj Povelji (Paris Charter) u novoj Evropi ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I tako dalje.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: I tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Kolektivno Predsedništvo mora imati potpuna ovlašćenja i igrati svoju političku ustavnu ulogu u pogledu saveznih oružanih snaga".

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Sve strane će se uzdržati od bilo kakvih jednostranih koraka, a naročito od svih nasilnih akata". Je li to sve stoji tu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda oni govore o pomoći Evropske zajednice i onda imate ovaj "Aneks 1" koji kaže: "Dalji modaliteti za pripremu pregovora".

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I šta je u tački 1 tih daljih modaliteta: "Režim na granicama, kontrola graničnih prelaza biće u rukama slovenačke policije, ona će delovati u skladu sa saveznim propisima".

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači oni će preuzeti, a delovaće u skladu sa saveznim propisima. "Carine ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Potvrđuje se i sprovodiće se sporazum koji su potpisali predstavnici savezne Vlade i Vlade Republike Slovenije 20. juna 1991. godine."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dalje: "Kontrola vazdušnog saobraćaja", govori se o jedinstvenoj ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Postoji jedinstvena kontrola ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kontrolu za čitavu Jugoslaviju i tačka 4 po redu, "bezbednost na granicama" i tu se govori da se ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ponovo uspostavi ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ponovo uspostavi stanje od pre 25. juna. Dakle, na to se odnose ova tri meseca.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Isključivo na stanje na granicama i to Slovenije, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda modaliteti za sprovođenje prekida vatre, deblokiranje jedinica i tehnike, povratak JNA u kasarne, deblokiranje puteva, vraćanje tehnike JNA, deaktiviranje jedinica Teritorijalne odbrane. Dakle, je li išta od toga sprovedeno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ništa od toga nije sprovedeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa sad ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ovo su sve tačke koje smo mi 4. jula na Predsedništvu donijeli, samo što smo ih oročili do 7. jula. Oni su ih u deklaraciji utvrdili do 8. jula do 24.00.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Do 24.00 8. jula ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To piše ispred ovoga šta se govori o zarobljenicima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, sada kada vidimo tekst te deklaracije, kad vidimo na šta se odnosi tri meseca, dakle na granični režim Slovenije, da li je moguće da se na ovakav način interpretira kao što je u tački 101 koju sam vam pročitao da je nastojala da posreduje Evropska zajednica i da je postignut sporazum da Hrvatska i Slovenija suspenduju stupanje na snagu odluka o nezavisnosti? Da li ima pomena o tome u toj Brionskoj deklaraciji da se suspenduju odluke o nezavisnost? I to se kaže na 90 dana i tako dalje.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja nijesam pravnik, nego sam ekonomista, ali me zdrava logika upućuje na zaključak da nema pomena o tome kako

je to u optužnici. U Brionskoj deklaraciji nema pomena o tome kako je to u optužnici naznačeno. Kod nas ekonomista ima jedna šala koja kaže, obično dva pravnika, tri mišljenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se ti modaliteti za pripremu pregovora koji se nalaze u "Aneksu 1" odnose zapravo na Sloveniju i samo se u tom delu pominje tromesečna suspenzija i vraćanje na stanje od pre 25. juna i to u pogledu bezbednosti na granicama?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Samo na Sloveniju, jer promena na granicama ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali samo na Sloveniju?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Na teritoriji Hrvatske nije bilo. Samo na Sloveniju se odnosi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I to samo u pogledu bezbednosti na granicama pre 26. juna?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li uopšte ovde sporazum govori o tome da se na tri meseca suspenduju odluke o nezavisnosti Slovenije i Hrvatske?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Mislim da je to jasno. Na kraju krajeva tu je ovaj tekst. Molim vas da se uvede u dokazne predmete.

SUDIJA ROBINSON: Uvodi se u spis. Uveden je u spis, kao i tabulatori 15., 16 i 69.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste već odgovorili na pitanje i ovo šta je u Brionskoj deklaraciji, da li je išta od toga ispoštovano?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ništa od toga nije ispoštovano. Šta više, moram da kažem da je od strane pojedinih zemalja za koje gospodin Mešić javno i otvoreno kaže da su imali otvorenu podršku njihovu za formiranje samostalne i nezavisne države Hrvatske, iz tih zemalja je stalno pristizalo upozorenje da treba prekinuti sa sukobima, jer ukoliko se ne prekine sa sukobima, da će doći do priznavanja. A sukobe su, u stvari, izazivali ove

secesionističke republike kojima nije odgovaralo mirno rešenje, i kao što su i sami njihovi lideri izjavljivali da su odustali od samostalnih država, rat je mogao biti izbjegnut. Ali pošto su insistirali na tome, onda se rat nije mogao izbjeći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači ova poruka je bila, samo nastavite da pucate, dobićete priznanje?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Upravo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je odluka Predsedništva od 12. jula 1991. godine? To je tabulator 17.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U kratkom vremenu je mnogo ovih odluka, pa moram da se podsjetim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte tabulator 17. Zato i postoje ovi dokumenti.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je odluka od?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je odluka od 12. jula, odluka Predsedništva SFRJ ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: A od 12. jula, da. Pa vidite, pošto smo mi na sjednici od 4. jula donijeli bili sve one zaključke koji su kasnije sadržani i u Brionskoj deklaraciji oročene sa 7. julom, odnosno u Brionskoj deklaraciji sa 8. julom, zadužili smo bili, kao što sam rekao, gospodina Vasila Tupurkovskog i gospodina Bogičevića, članove Predsjedništva iz Makedonije i iz Bosne i Hercegovine da prate izvršenje tih zaključaka i konstantno imali njihova obavještenja i izvještaje i na sjednici od 8. jula i kasnije, da se slovenačko rukovodstvo i slovenačke vlasti ne pridržavaju i ne ispunjavaju ove zaključke Predsjedništva, Predsjedništvo je 12. jula opet donijelo odluku pod tačkom 1: "Demobilisati sve oružane sastave na teritoriji SFRJ osim JNA i redovnog mirnodopskog sastava milicije, odnosno policije do 18. jula 1991. godine do 24 sata". Zatim pod tačkom 2, "popunu JNA regrutima obezbjediti u skladu sa saveznim zakonom o vojnoj obavezi i drugim propisima i aktima donijetim za njihovo sprovođenje. Neupućene regrute ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ne moramo da idemo dalje. Ne moramo da idemo u te detalje. Ovde se kaže, "odmah realizovati obaveze

iz tačke 3 iz zajedničke deklaracije od 7. jula koja se odnosi na uspostavljanje režima na granicama ... “

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: “Koji je važio ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: “Koji je važio prije ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: “Pre 25. juna i stvaranje uslova za normalan život rad jedinicama i ustanovama JNA i njihovim porodicama, uklanjanje prepreka” i tako dalje.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Dakle, ja mogu samo da kažem nešto što sam i tada bio u prilici javno da kažem u izjavama za javnost, u intervjuima i tako dalje. Mnogo smo zaključaka imali na Predsjedništvu u smislu traženja mirnog rješenja, a ništa od tih zaključaka praktično nije realizovano. Evo, čak od januara meseca 1991. godine Predsjedništvo u kome ja tada još nijesam bio, pa onda maj mjesec i tako dalje, stalno su donošene te odluke o demobilizaciji i o razoružanju paravojnih formacija. Ništa od toga nije realizovano.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ova odluka je realizovana ili ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Molim da se i ova odluka uvede. To je tabulator 17.

SUDIJA ROBINSON: Da.

SVEDOK KOSTIĆ: Nije realizovana iz prostog razloga što nije ...

SUDIJA ROBINSON: Da, uvodi se u spis.

SVEDOK KOSTIĆ: Što nije postojala politička volja kod političkih rukovodstava i organa vlasti. U ovim secesionističkim republikama nije postojala politička volja da se ide ka traženju mirnog rešenja. Što je situacija bila više zaoštrena, što je bilo više sukoba, više kršenja primirja, to su oni računali da će prije steći međunarodno priznanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tački 102 ovoga što nazivaju hrvatskom optužnicom ovde se kaže: “Dana 18. jula 1992. godine savezno Predsedništvo uz podršku srpske i crnogorske Vlade i generala Veljka Kadijevića izglasalo je povlačenje JNA iz Slovenije, čime je pristalo na njeno otcepljenje i raspad SFRJ”. Molim vas da li su ovi navodi tačni?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je potpuna izmišljotina i to mogu slobodno da tvrdim kao neposredni učesnik u donošenju te odluke za koju moram da kažem da mi je pala kao jedna od najtežih odluka kao članu Predsjedništva SFRJ.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da pogledamo, molim vas da pogledamo šta je sadržina poruke Predsedništva SFRJ javnosti od 18. jula 1991. godine? To je tabulator 18. Dakle 18. juli 1991. godine, tabulator 18.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Dakle, ovom izjavom, odnosno porukom Predsjedništvo obavještava javnost da je povodom te situacije usvojilo poruku koja glasi: “Jugoslavija prolazi kroz najdramatičnije trenutke. Međunacionalni sukobi i međurepubličke konfrontacije prijete ratom i katastrofalnim posljedicama za sve naše građane za sve naše narode i narodnosti. Moramo stati na put upotrebi sile koja je odnijela i odnosi ljudske živote, a sve nas udaljava od vitalnih interesa. Ti interesi su demokratski razvoj, poštovanje prava i sloboda građana, njihovo stalno unapređivanje i podizanje kvaliteta života. Ti interesi su puna ravnopravnost i međusobno poštovanje prava naših naroda da samostalno i suvereno odlučuju o svojoj sudbini i o sudbini Jugoslavije, sloboda komuniciranja i povezivanja sa svijetom i sa dostignućima savremene civilizacije. Sve se to ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: “Može postići samo u miru. Između rata i mira Predsjedništvo SFRJ je nepodjeljeno i kategorično za mir i demokratski rasplet jugoslovenske krize”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, u tom je tonu celo ovo saopštenje?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I govori se da će “Predsedništvo SFRJ u susretu sa predstavnicima republika, odnosno ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Predsjednicima ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Predsednicima ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Predsjednicima Predsjedništava republika koji će početi 22. jula 1991. godine u Ohridu, zatražiti da predsjednici prihvate i da se obavežu u ime svojih republika da će striktno poštovati ove principe i opredjeljenja kao prvi korak ka miroljubivom rješavanju svih spornih pitanja."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Moram da kažem, na ovoj sjednici Predsjedništva od 18. jula na kome je ova poruka usvojena, bio je prisutan i gospodin Drnovšek i to je, ja mislim, prva sjednica na kojoj je Predsjedništvo bilo kompletno, ovaj, u kompletnom sastavu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas da sada pogledamo ovu odluku o povlačenju JNA iz Slovenije koja se pominje u ovoj tački koju sam vam citirao, u kojoj je dakle rečeno da je: "Uz podršku srpske i crnogorske vlade i generala Kadijevića izglasalo povlačenje JNA iz Slovenije čime je pristalo na njeno otcepljenje i raspad SFRJ". To piše u ovoj tački 102. A, da vidimo sad šta je ova sama odluka. Ovde je tekst odluke u tabulatoru 19. Šta je razlog za donošenje ove odluke o premeštanju jedinica?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ovde je naznačeno u ovom pretposljednem, u ovom posljednjem pasusu, prije "odluka" što piše: "Polazeći od svoje poruke javnosti i riješenosti da bez upotrebe sile obezbjedi normalne uslove za život i rad pripadnika JNA stacioniranih u Republici Sloveniji, Predsjedništvo SFRJ je na osnovu člana 313, stav 8 i člana 316, stav 2 Ustava SFRJ donelo odluku". Tom odlukom Predsjedništvo je prihvatilo jedno od dva moguća rješenja koja nam je predložio Štab Vrhovne komande. S obzirom da za čitavo ovo vrijeme nijesu izvršavane odluke Predsjedništva SFRJ na teritoriji Republike Slovenije i pored uspostavljenog primirja stalno su ginuli pripadnici Jugoslovenske narodne armije, Štab Vrhovne komande predložio je Predsjedništvu SFRJ dva moguća rješenja. Prvo rješenje koje je predlagao Štab Vrhovne komande, bilo je da Predsjedništvo ovlasti Jugoslovensku narodnu armiju da upotrebom vojne sile prisili slovenačko rukovodstvo i slovenačku Teritorijalnu odbranu na poštovanje odluka Predsjedništva. Drugo moguće rješenje koje nam je predložio štab Vrhovne komande, bilo je da ukoliko Predsjedništvo kao Vrhovna komanda iz bilo kojih

razloga ovakvu odluku ne donese, da onda donese odluku o privremenom izmještanju jedinaca Jugoslovenske narodne armije sa teritorije Slovenije na bezbedne lokacije koje će omogućiti pripadnici JNA ne budu ugroženi i da to privremeno izmještanje traje do iznalaženja političkog rješenja za jugoslovensku krizu pa i pitanje statusa Slovenije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li ovde na kraju, da ne bih citiralo celu odluku, tačka 9, pročitajte šta piše?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačka 9 kaže: "Ova odluka ne prejudicira buduće uređenje odnosa u Jugoslaviji, niti dovodi u pitanje njenu teritorijalnu celokupnost". Pa, pošto sam neposredno učestvovao u donošenju te odluke i bio aktivni sudionik toga, zato sam i kazao da stav koji ste vi citirali u tački, ako se ne varam, 102 optužnice, ovaj, zaista potpuno netačan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Kej, možete li da nam kažete kako da se najbolje skoncentrišemo na te stvari. Recite nam jesu li to teme koje je Tužilaštvo načelo?

ADVOKAT KEJ: Da, jesu. Tužilaštvo je o tome počelo da govori. Ali verovatno ova količina detalja ipak nije potrebna. To je moje mišljenje.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Gospodine Miloševiću, stvari koje vi iznosite nisu nevažne i verovatno predstavljaju odgovore na teze koje je iznelo Tužilaštvo. Ali ne treba da potrošite toliko vremena na to. Ne treba da ulazite tako detaljno ustvari.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, gospodine Robinson, ovo sve šta citiram iz same optužnice smatram relevantnim. Jer ako oni imaju hrabrosti da napišu nešto ovako notorno netačno kako je savezno Predsedništvo uz podršku srpske i crnogorske Vlade i generala Kadijevića pristalo na otcpljenje Slovenije i raspad Jugoslavije, a u samoj odluci piše nešto potpuno drugo, onda je valjda jasno koliki se kredibilitet može davati tom tekstu. A to nije prvi citat. Ovo je 55 citat do sada koji se pokazuje potpuno netačnim.

SUDIJA ROBINSON: Vi znači tvrdite da će to uticati na generalnu verodostojnost teza Tužilaštva i konkretno u vezi sa navodima o počinjenim zločinima?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Znači činjenica da su oni nešto pogrešno napisali u optužnici utiče na neki fundamentalan način i na navode o zločinima za koje se vi teretite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, gospodine Robinson, u to vreme nikakvu nadležnost Srbija nema ni na koji način, niti je ikad imala, niti je imala posle na teritorijama Hrvatske. Svi ovi događaji koji su ovde pomenuti u optužnici dešavaju se do sredine 1992. godine. Evo ovde sedi svedok koji je bio potpredsednik Predsedništva koje je bilo Vrhovni komandant te vojske koja je navodno nešto počinila. Apsolutno to ne znači da su se ti zločini desili tamo, ovo koje govori optužnica, ali pokazuje šta je i ko je bila i čija nadležnost u to vreme i na koji način se tada delovalo. Prema tome, imajte u vidu vreme o kome je reč. Do sredine 1992. godine gde su nabrojani ovi zločini koji uopšte nisu dokazani, postoji Vrhovna komanda JNA, a to je Predsedništvo SFRJ. Evo ga ovde tadašnji potpredsednik Predsedništva SFRJ i on može da govori o tome šta je, u stvari, činjeno i kako je funkcionisala ta vertikala civilnog rukovodstva i vojske i na koji način.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Nastavite, ali moramo ipak da pokušamo brže da radimo. Takođe, molim kraće odgovore, profesore.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Profesore Kostiću, vi ste dali jedan intervju "Večernjim novostima" 20. jula 1991, godine. Znači to je, eto, može se reći baš u to vreme. Naslov intervjuja je veliki, dobro to bira redakcija, a ne vi, ali ta osnovna poruka je "Bolje bez oružja".

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta vi tu govorite o ovoj odluci i kako je došlo do odluke? Vi govorite, evo ovde imate citat u podnaslovu "Ovom odlukom stvorili smo uslove da se smanji napetost, izbegnu oružani sukobi na području Slovenije i u mnogo mirnijoj atmosferi traži rasplet krize. Siguran sam da hrvatskom vrhovništvu ne odgovara sukub sa JNA, da se

neće opredeliti da silom rešava pitanje budućeg statusa Hrvatske” i tako dalje.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, u stvari, ja tu prvo ...

SUDIJA KVON: Koji je to broj tabulatora, molim vas?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je tabulator 75.

SVEDOK KOSTIĆ: Strana 128.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je subota, 20. juli 1991. godine. Vaš intervju “Večernjim novostima”.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da. Ja ovde u tom intervjuu prethodno govorim o te dvije moguće opcije ili dva moguća rešenja koja nam je štab Vrhovne komande ponudio ili tražio od nas. Vi ste nešto od toga malo i citirali, ali moram ovo da kažem da sam tada rekao: “Ovom odlukom pokazali smo, vjerujem i slovenačkom narodu i međunarodnoj zajednici da niko od nas nema želju da silom nameće ni slovenačkom ni bilo kom drugom narodu Jugoslavije svoju volju. Kao Vrhovna komanda oružanih snaga nosimo krupnu odgovornost za živote pripadnika Jugoslovenske narodne armije stacioniranih na području Slovenije i njihove uslove života i rada. A oni tamo danas žive kao u koncentracionim logorima. Ukida im se struja, voda, ometa dostavljanje hrane, svaki ulazak i izlazak iz kasarne je sa ausvajcima, kontrolišu se prevozna sredstva Jugoslovenske narodne armije, maltretiraju oficirske porodice i tako dalje. Eliminisanje ovakvog stanja i položaja djela pripadnika Jugoslovenske narodne armije na području Slovenije mogli smo obezbediti samo upotrebom oružane sile ili privremenom teritorijalnom dislokacijom tih jedinica sa teritorije Slovenije u druga područja do konačnog dogovora o budućem uređenju. Dakle, između opredjeljenja rat ili mir, opredijelili smo se da na miran način pokušamo razriještiti jugoslovensku krizu i ovu odluku smatramo prvim korakom u tom pravcu”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kako je došlo, u stvari, do odluke i ko je potpisao tu odluku?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, nama je Generalštab, odnosno štab Vrhovne komande već praktično najavio bio ovo na šta će on verovatno ići, jer mi smo na jednoj prethodnoj sjednici Predsjedništva obavezali bili štab Vrhovne komande da nam predloži konkretne mjere. I oni su nam

govorili da je Jugoslovenska narodna armija u takvom stanju, ni rata ni mira, sa sve većim gubicima u stanju primirja, od Teritorijalne odbrane Slovenije ne može dugo da opstane i da oni moraju preduzimati neke mjere. Mi ni ovakvu odluku nijesmo mogli donijeti zbog toga što je jedan broj članova Predsjedništva bio i protiv jednog i protiv drugog rješenja ili su se uzdržavali od toga ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, dobro ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: I ja sam praktično na Brionima kada smo se našli tamo, kada je usvajana i doneta Brionska deklaracija, ja sam to i u ovoj mojoj knjizi i naznačio, nisam ništa krio od toga, ja sam gospodinu Drnovšku kazao da mi nemamo drugog rešenja nego da upotrebimo vojnu silu ili da izmjestimo Armiju privremeno sa teritorije Slovenije i da bi bilo dobro da dođe na sjednicu Predsjedništva konačno i to je prva ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: ... sjednica Predsjedništva na kojoj je gospodin Drnovšek bio prisutan.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, tražili ste da se poslednjih 15 minuta danas izdvoji, jer želite o nečemu da govorite. Zamoliću svedoka da se povuče iz sudnice, ali da ostane u blizini. Da li ste me shvatili? Gospodine Miloševiću, želite li da uvrstite u spis ova poslednja tri tabulatora 18, 19 i 75?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, molim vas da ih uvrstite u dokazne predmete.

SUDIJA ROBINSON: Dobro, u redu. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam tražio da mi omogućite da se obratim u vezi sa ovim medicinskim informacijama zbog toga što je pre desetak dana napravljen test gde sam ja pod kontrolom dva medicinska službenika u ambulanti zatvora dobio jedan po jedan sve lekove koje je propisano da dobijem, da sam posle toga bio izvan mogućnosti da bilo gde odem u ćeliju ili čak ni u toalet, a da je nakon četiri sata uzet ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, moram da vas prekinem. Čini mi se da vi sada na jedan način odgovarate ...

(Pretrեսno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Dakle, kao što sam rekao, meni izgleda da vi sada dajete odgovor na nalog ovog Pretresnog veća, a siguran sam da ste videli da svaki takav odgovor treba da bude u pisanom obliku. Dakle, Pretresno veće neće saslušati nikakve usmene argumente od vas u vezi sa tim pitanjem u ovom trenutku. Svi odgovori trebaju da budu u pismenom obliku do 2. februara. To je, čini mi se, četvrtak, sutra zapravo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, moja intervencija se sastoji u tome da ja tražim da prestanete da me maltretirate uskraćivanjem lečenja. Ovo šta je ovde dato tvrdi se kako ja ne uzimam lekove. Testom je ustanovljeno da kad uzmem lekove pod kontrolom, nivo tog leka u krvi je daleko ispod očekivanog, što pokazuje ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, zaustavljam vas. Ovo je flagrantno kršenje naloga koji smo mi doneli. U tom nalogu mi smo izričito rekli da se odgovori moraju podneti u pisanoj formi i zato sada ne želim da slušam vaše argumente u vezi sa tim. Još uvek imamo osam minuta. Molim da se svedok vrati u sudnicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, gospodine Robinson, dok se svedok vrati, mogu li samo nešto da vam kažem još?

SUDIJA ROBINSON: Ne, ako se odnosi na ovo pitanje o kome smo sada govorili.

ADVOKAT KEJ: Dozvolite meni da nešto kažem. Radi se o produženju vremena zbog nekih stvari o kojima sam ja obavешten, a koje mislim da idu u podršku zahtevu optuženog koji je, prema informacijama kojima ja raspolazem, zasnovano na nečemu vrlo važnom i mislim da bi vi o tome trebali da budete obavешteni. To, naime, vi niste dobili do sada. Ja u vezi sa tim moram da obavim još nekoliko telefonskih razgovora i do sada to nisam uspeo da uradim. Mene brine da kada vi budete razmatrali tu stvar, da biste tada trebali da imate celovite i detaljne informacije o raznim aspektima

lečenja optuženog koje vam do sada nisu date. Želeo bih da sve to uspe da se uradi do petka. Mi smo vaš nalog dobili u ponedeljak i odmah smo počeli da radimo na tome. Tu se radi o nekim čisto tehničkim stvarima, medicinski gledano. Međutim, mi se sada time bavimo i mislim da će Pretresno veću biti od koristi ukoliko uspemo da mu damo te informacije.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Znači, gospodine Kej, tražite produženje roka?

ADVOKAT KEJ: Da. Sada je rok 2. februar, a to je sutra. Pokušaću sve da završim do petka, ali bojim se, nisam siguran, budući da već u nekoliko navrata nismo uspeli da stupimo u kontakt sa jednom stranom koja je umešana u celo ovo pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Dobro. Onda kao odgovor na argumente gospodina Keja rok za odgovor na nalog Pretresnog veća biće pomen za ponedeljak, za 6. februar.

ADVOKAT KEJ: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se svjedok uvede u sudnicu. Imamo još pet minuta. Moramo da prekinemo u 13.43, kako bi sledeća sednica mogla da počne na vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, vi ste sutrašnju sednicu zakazali za 8.00.

SUDIJA ROBINSON: Da, 8.00. Želim da podsetim na to, dakle sutra počinjemo u 8.00. Prvo ćemo da radimo po Pravilu 54bis i onda ćemo verovatno time da oduzmemo i deo vremena za normalno izvođenje dokaza. Dakle, imate još četiri ili pet minuta koje možete korisno da upotrebite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A molim vas da pomerite za 8.30, jer ja ujutro ipak moram i da se istuširam i obrijem pre nego što krenem u transport. A ja u transport obično idem u 8.00. Ako bi sutra trebalo u 7.00, to znači u trenutku otključavanja ja treba da budem spreman, za šta nemam uopšte nikakve uslove.

SUDIJA ROBINSON: Dobro. U redu. Pomerićemo za 8.30.

(Pretno veće se savetuje)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Profesore Kostiću zašto je secesija Slovenije povlačila manje direktnih problema od secesije Hrvatske i kasnije Bosne i Hercegovine?

SUDIJA KVON: Molim vas sačekajte.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Izgleda da ipak postoje razlozi da sutra počnemo u 8.00, a na lokalnim vlastima je da obezbede da vi ovde budete u 8.00. Možete da postaviti još dva pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Postavio sam pitanje zašto je secesija Slovenije, o tome govorite i u vašem intervjuu, dakle povlačila manje direktnih problema od secesije Hrvatske i kasnije Bosne i Hercegovine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, zbog toga što je nacionalna struktura stanovništva u Hrvatskoj bila homogena ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hoćete da kažete u Sloveniji?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, u Sloveniji. Ovaj, stanovništvo je homogeno bilo u pogledu nacionalne strukture. Uglavnom je to bilo stanovništvo slovenačke nacionalnosti i sa tog stanovišta slobodno opredjeljena volja slovenačkog naroda da se izdvoji iz Jugoslavije i da formira samostalnu državu za nas koji smo tada o tim stvarima, da kažem, procenjivali i odlučivali i tako dalje, nije proizvodila veliki problem, iz prostog razloga što smo mi od početka koji smo bili na tim funkcijama u najvišem državnom organu, smatrali da nijednom narodu ne može biti uskraćeno pravo na samoopredeljenje, pa uključujući i pravo na otcjepljenje. Međutim, u Hrvatskoj ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Odgovorili ste. Bila je, koliko sam shvatio, bila je nacionalno homogena ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, homogena ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hoćete da kažete da nije bilo međunacionalnih sukoba ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na području Slovenije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možemo li samo da vidimo kratak iz ovoga, iz one serije koju koristi gospodin Najs "Smrt Jugoslavije" (The Death of Yugoslavia), gde o istom pitanju govori Borisav Jović. To traje 20 sekundi, ne više.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, žao mi je, ali moram da vas prekinem. Naime, moram da osiguram da sledeće suđenje počne na vreme. Dakle, nastavljamo sa radom sutra u 8.00 i onda možete da pokažete taj video snimak. Prvo ćemo imati Pravilo 54bis, a onda idemo na suđenje. Svedoku će biti rečeno kada tačno treba da dođe. Trebali biste da budete ovde u 9.00. Rasprava je završena.

Fond za humanitarno pravo